

Mahjas Weefis

Mr. 42.

Rīgā, 20. oktobrī 1910. g.

55. gada gahjums.

Beigu wahrds Widsemes agrarjautajumā.

Profesora R. Būčera.

Schurnala „Zeitschrift für die gesamte Staatswissenschaft“ šca gada 1. un 2. burtnizā no 157.—177. un 374.—396. lappusei nodrukatais Al. Tobiena pretrastis Dr. Agthes rakstam „par laukstrahdneeku fahkumu un stahwokli Widsemē“ Baltijas gubernās izplatīts zaur grahmatu tirgu, bet šchini atsewischkā nowilumā ne ar wahrdu nebija peemineta šchini laikrakstā eewetotā Dr. Agthes pretkritika. Tas noweda pee jauneem afeem usbrukumeem pret Agthi, un tā ka ilgasi nebija no-
noslebjams, ka ari winsch dewis atbildi, tad usbruku-
mi wehrfās ari pret minētā laikraksta isdeweju, kuršch
netik ween papildu burtnizās pašneedfīs Agthes rakstu, bet
dewis ari winam isdewibu atspehtot tai pašchā isdewumā
winam notikufcho usbrukumu.

Kamehr ween šchee usbrukumi aprobešojās ar nikneem (wuthschnaubende) eewadraksteem, es tos awischu numurus, kas man peenahza mahjās, noliku klusu zeesdams pee ziteem un tikai pabrihnejos par to, zif leelā mehrā daschi no teem anonimeem šazeretajeem bija nowirfijufchees no labas audfinašchanas likumeem, us kureem tatschu Baltijas gubernās leef tik leelu swaru. Pehdeja laikā man nu tagad no wairakam pufem reišā peefuhititas wairakas burtnizas no laikraksta „Baltische Wochenschrift für Landwirtschaft, Gewerbe und Handel“, kurā pahdrukats Tobiena raksts, lam par eewadu kahds patstahwigs raksts (26. numurā) no beedribas „Kaiserliche Livländische Gemeinnützige und Dekonomische Sozietät“ sekretara, Gustawa fon Stryka parakstis. Tā ka šchis suhtijums zaur kahdu pawadrakstu eestatams kā ofziels dokuments no minētās augsti zeenijamās šozietates pufes, tad winu negribu weenkahrschi ignoret, tomehr pee-
fihmeju, ka es minētā fon Stryka rakstā eeraugu tikai šchi lunga personigas domas, par kurām atbildigs weenigi winsch, un ka es nekaujos ari maldinatees no kahda ano-

nima suhtijuma, kurā pee Stryka raksta taifitas us malas rakstifkas apwainojofchas peefihmes.

Šchini rakstā man isfazits pahrmetums par to, ka es 1) Agthes rakstu šchi laikraksta papildu burtnizā eeteizis „finatnu pasaulē“; 2) Agthes kungam „dewis pehdejo wahrdu“; 3) nenostrihpojis wina pahrmetumu Tobienam par amata eedwesmu (Besangenheit), (winsch ir brun-
neezifka biroja waditajs); 4) „neefkatot tās fewischkās greuhitibas, sem kahdām jastrahdā wahzu elementam, kas peeder pee kreemu pawalstneezibas“. Weidsot wehl teef is-
fazita suhroschšanās par Leipzigas uniwersitāti, kur tahdi laudis, ka Agthe war promowetees un galigi teef tai dots padoms, „pirms peelaisch ahrsemneekus pee uniwersitates un it fewischki pee doktora goda, pahrbaudit winu widus školās isglihtibu“.

Lai atraiditu pehdejo insinuaziju, šche japeemin, ka Leipzigas filosofifkā fakultate peelaiduse Agthes kungu pee doktora eksamena likumigi us Rīgas humanistifkās pilsehtas gimnastijas gatawibas apleezibas un Terbatas un Leipzigas uniwersitatu studiju apleezibas pamata. Pats par fewi protams, ka „widus školās isglihtibas pahrbaudifšana“ naw uniwersitatu leeta, un ja fon Stryka šgs domā atradis pee kahda no šarweem tautescheem šchini finā truhzibas, tad lai winsch turas pee atteezigās balteeschu gimnastijas. Zitadi gan Leipzigas uniwersitate gan it meerigi war peenemt pahrmetumu, ja kahdā no winās fakultatem kahds nepatihkams widsemneeku agrarrakstneeks „nepelniti eeguwis doktora zepuri“. Tahdu pašchu pahrmetumu Baltijas prefe zehla 1882. gadā pret Terbatas uniwersitāti, kad pehdejās wehsturifki-filosofifkā fakultate us manu un Mithoffa preeschlikumu promoweja Johannu fon Keufleru par politifkās ekonomijas doktoru. Johanns fon Keuflers, kuru tagad fon Stryka draugi peewed kā auto-

ritati, toreis tāpat atklati tika nogahnits, tā tagad Dr. Agthe, un tomehr tas nebija wairaf neko noseedsees, tā tikai bija zitados usflatos par kreewu agrarapstahkeem, nekā wina Baltijas wahzu tauteeschu leelafā data. So treschā data no wina eewehrojama darba „Zur Geschichte und Kritik des bauerlichen Gemeindebesitzes in Russland“*) toreis wehl nebija isnahsufe.

Tahds pat liktenis tikt nogahnitam, bijis jaisbauda jau no laiteem wiseem teem, kuri literaturā issazijuschi bespartejiskus usflatus par Baltijas agrarapstahkeem. Un ikreis isleetots tas pats weentahrschais lihdseliks, lai pretineeku diskreditetu: wina usflatus nostahdija par „nesinatniskem“ un tos paschus notaisija par ignoranteem. Sanaufā laikā teef zeltas ari aisdomas pret wina tautisko apsinu. 1862. gadā kahds no son Stryka tga tauteescheem, kura wahrdu min ari Winkelmans kahdā Leipzigā pee Brochhauusa komisiā isnahsufschā, wehl tagad eewehrojama rakstā („Baltische, namentlich livländische Bauernzustände“ 40. lap. puse) isteiza sekoschos skarbos wahrdus:

„Kas nopeetni pazet balst semneeku labā, waj nu wahrdos waj rakstos, war buht drofchs, ka to wajas un apmelos. Tam wehl peebeedrojas klahst pee ikdeenejeem zilwekeem weegli saprotamā partejiba preefsch saweem wahzu ziltshrahkeem. Selas no tam wispaher nemot tik besmehrigi partejiski eestati par muhsu apstahkeem, ka augsti zeenijami wihri, kureem netruhsst ne ahrsemneeziiskas sinaschanas, ne isglitibas, beeschi ween itkā ar allibu un kurlibu fisti, tiklihds nahf runa par paschu tehwiiju, Widsemi waj Kursemi. Gaischs peemehrs tam atminās pee zehla Dr. Merketa, kura nepeekufutojamai, wihrestigai un leeliskai darbiba pat prinzipieli pretineeki newar noleegt ne patriotiskus dsenukus, ne ari leetpraschanas. Bet ja apskatam balteeschu literaturu kopsch 30 gadeem, tad wina wahrdos un darbiba is tās tikpat kā isdsehsti, turpretim noschelojami skribenti war buht drofschi, ka tos neween godam minēs, bet ari pahrmehrigi usslawēs, tiklihds tee wehrfis sawu schkehpu pret besfpehziigeem newahzeem un par wina apspeedejeem.“

Dr. Agthe, kuram wina pretineeki newarēs noleegt pamatigu agrarliteraturas pasihschanu, war pats par fewi to fazit, un esmu ari wina zeeschi darijis us to usmanigu, kas winam draud ta dsimtenē pehz tam, kad wina darbs buhs parahdijees atklatiba. Winsch ari pilnigi apsinajees to, ka winsch par sawu darbu tiklab wispaher kā ari par atsewischkeem fihlumeem atbildigs, kamehr man sawai fakultatei un minetā laikraksta lasttajeem jaatbild tikai wispaher par wina darba sinatnisko pussi. Ka es tad dewu Agthem wahrdu atspehkt Tobiena usbrukumus, kuri minetā laikrakstā steepās pahri par 42 lappusem, tas pats par fewi saprotams — wismas pehz Wahzija waldoscheem usskateem par literarisku peeklahjibu. Ka Agthe sawā meerigā un leetischkā toni turetā atbildē atradis par wajadfigu konstatet, ka wina saniknotais pretineeks ir Widsemes brunneeziabas eerednis un tadehf tam pehz sawa amata

*) Peebilidums pee wehstures un kritikas par semneeku pagastu hpaeschamu kreewija.

aisspreedumi, tad us scho atbildi winam bija pilniga teefsch — wehl jo wairaf, kur winam pilnigi netaisni pahrmests, ka tas rakstijis ar sinamu tendenzi. Winsch to isdarijis dauds faudsigatos wahrdos, nekā sawā laikā son Keuflers, un tadehf tad ari es atteezigo weetu redakcijā laidu zauri.

Par to nu son Stryka tgs saude tihri prahtu un raksta: „Ja wihreem kā Aleksanderam Tobienam pahrmets rakstischanu ar pakalpigu noluhstu, kahds pahrmetums sche notizis, un redakcija pret to neko neeebilst, nemas nerunajot par galigu nostrihposchanu ar leetu pamatigaki eepasistotees, tad par schahdu weeglprahtibu (!) nedrihsst kluflu zeeft. Jo ar to ari mehš it wifst, kas esam amatos, teekam apwainoti, mehš, kureem pehz sawa amata peenahkuma jabuht pastahwigi fakarā ar sinamu eespaaidu sferu...“

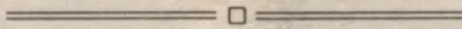
Sobojas pats par fewi un to nemas nemana! Tas jau ir taisni tas, kas mums, sinatnē isleetojot Widsemes agrarrakstu leelato datu, leef tik leelā mehrā usmanitees. Tee ir zehlschees no rakstneekem, kuri „ar sinamu eespaaidu sferu bija pastahwigi fakarā,“ kas nosihmē pa wahzifiti: „us teem bija darits eespaids“, ja ari tikai (wineem pascheem neapsinotees) no schkiras aisspreedumeem, un pa datai, sinams, no schkiras interesem. Son Stryka tgs, kuresch tāpat juhtas kā brunneeziabas eerednis, israhda sawu isturibu schini „eespaaidu sferā“ zaur to, ka tas Tobiena usbrukumus nodrukā in extenso (wahrdu pa wahrdam), bet Agthes atbildi pehz tās rezeptes, kuru tas raksta man preefschā, „noslahpē“. Man tadehf naw jabrihnas par teem preefschilikumeem, kurus winsch man eeteiz; ar tahdeem kaudim sinatniski diskutet naw eespehjams, wineem kaur isrunatees.

Es nesinu, waj Widsemes brunneeziabas interesem, kuras es nefajaukschu ar balteeschu wahzu interesem, ir pakalpos ar tahdu zihnas weidu, pehz kura preteneekam jau no sabla gala atnemti eerotschi. Jo, ka Dr. Agthes tgam gandrihs neespehjami sawas semes presē aisstahwetees, tas wina duhschigajeem usbruzejeem jau eepreefsch sinams. Bet to gan es sinu: Nekad newar nowest pee semes agrarapstahku nolahrtochanas, ja tagadejā paaudse tehwu grehkus, kuri nu reisi teef peemelleeti pee behrneem lihds trescham un zeturtam augumam, turpina aisstahwet, waj pat nodaritās kkuhdas usslawē, kā kahdus leelus darbus agrarpolitiskā tahkredsiā, kur pateefbā tee buhtu jafauz ihstā wahrdā un, zil wehl eespehjams, jaislabo. Mehginajums zaur literarisku terorismu nomahft swabadu domu ismainu paschu semē warbuht wehl kahdu laiku isdodas; pret leelās wahzu kulturās draudses rakstneezibu tas besfpehziigi sadrups un ziwilisetai pasaulē tas tikai iswilinās lihdszeetigu smaidu, ja brunneeziiski rakstneeki Widsemē mehgina peefawinatees weenigi few un saweem draugeem „sinatneezibas monopolu“.

Tik tahlu flawenais Leipzigas uniwersitates tautsaimneeziabas profesors K. Büchers. Nodrukadami scho wina mums peefuhrito rakstu leetas pastaidroschanai, peefpraudisim no sawas puses sekoscho: Dr. Adolfa Agthes rakstis „Lautstrahdneeku sahums un stahwoflikis Widsemē“, kā muhsu zeen. lasttaji wehl atzerefees, bija no Leipzigas uniwersitates peenemts kā doktora difertazija un no pro-

sefora R. Büchera eewetots wina waditā pašhstamā schurnalā „Zeitschrift für die gesamte Staatswissenschaft“. Tā ka Dr. Adolfs Agthe sawā eewehrojamā darbā bija objektīvi apskatījis Widsemes agrarapstahklus un landtaga rihzibu tehlojis spēlgtās krabfās, un baronu kungu rihziba, ar maš inehmumeem, rahdija, resp. iš pagahtnes zehla augšhātumschās ainās, tad Dr. Adolfa Agthes raksts, kuru godajamais autors dewa nodrukashanai ari muhsu schurnalā*), fazehla baronu aprindās wefesu wehtru. Rā arween, tā ari tagad, A. fon Tobienam wajadseja baronu labā laust sawu „sinatnisko“ schkehpu. Tobiens tad nu ar' sarakstija leelu broschuru, kurā mehginaja peerahdit Dr. Agthes darba newehrtību un Baltijas muischneezibas darbibu nostahdit roschainā gaismā. Pat schurnalā „Zeitschrift für die gesamte Staatswissenschaft“ parahdijās Tobiena pretrahstis. Bet tur pehž tam Dr. Agthem bija eespehja peerahdit Tobiena raksta ihto tendenzi un wina sinatnisko newehrtību. Tobienam minetais ahrsemju sinatniskais schurnals atbildet wairs ne- atkahwa, jo bija gaischi kā deena, ka fon Tobiens raksta ar eepreekscheju noluhku — muischneezību nostahdit labakā gaismā. Par to atkal jauns fashchutums pee Baltijas baroneem. „Baltische Wochenschrift“ G. f. Stryks pahrat usbudinatā un prahstā weidā fahla usbrukt Dr. Agthem,

prof. R. Bücheram un Leipzigas uniwersitātei. Baltijas wahju prefe, sinams, stahjās us fon Tobiena pufi. Titai „Rigasche Neueste Nachrichten“ parahdijās kahds Dr. Agthes rakstinsch. Mineta awise laikam aš moraliska peenahkuma jutās speesta to usnemt, jo Dr. Adolfs Agthe kahdu laizinu bija sabijis min. awises redakzijā (ahrsemes nodakā). Bet no kahdas peekrišchanas Agthem ari pee schi laikraksta newareja buht runās. Schurnalisti kongresā gan „liberalo“ „Rig. Neueste Nachrichten“ un „Rigasche Rundschau“ representanti ustahjās kā leeli taisnibas bruneneeki un Dr. Agthes peekriteji, bet tas „Rigasche Rundschau“ bruneneekus nebuht neatureja tuhlin pehž kongresa brunneeziski apleezinat, ka wina, „Rigasche Rundschau“, pilnigi peekrihtot fon Tobienam. Tagad nu nahzīs klajā wišā pasaulē atsihts slawens sinatneeks R. Büchers, kusch sawu atbildi wispirms nodrukajis „Zeitschrift für die gesamte Staatswissenschaft“ un tad to ari peesuhtijis kahdam Rigas awisem, kā „Rigasche Neueste Nachrichten“ un „Rigasche Rundschau“, kuzās tad, sinams, rakstu ari nodrukajuschās, jo newareja atraidit til slawena sinatnu wihra rakstu, jo tas buhtu tad wehl nedstirdets schkandals. Ari mums, kas nodrukajam Dr. Adolfa Agthes eewehrojamu darbu, peesuhtits prof. R. Büchera raksts, kuru augšhā pašneedsam.

Atgahdinajums filologeem.

Wiktora Egliša.

Kas atteežas us kritiku, tad drošchi apgalwojams, ka ne weenam kulturas arodam, pat ne teatrim, naw bijis tahdā mehrā jazeesch no diletanteem, kā taisni dsejai. Par kahdu sinatnes arodu nesinatnajs parasti nemas nenemas spreest. Tāpat ari par zitām mahkslam — par musiku, glesneezību, architekturu — kā wišur, tā ari jau pee mums pateesibā spreesch tikai spezialisti. Bet kas gan nejuhtas pilnteeffigs spreest par dseju? Walda domas, ka dsejneeks g a t a w s nahf pasaulē, taisni iš Deewa rokam. Leetas, kā eepreekscheja wispahreja isglihtiba, peedsihwojumu pschologiskās bagatibas, ismekoscha spezialisglihtiba, tad artistiska walodas lihdsjeku pahrwaldishana, kā ari wisdashadako ritmu un mahkslas formu gatawiba — wišs tas ne tikai neteek no dsejneekem prahsts, bet usluhtots wehl pat ar wisdschakeem aisspreedumeem. Dsejneeks, kas buhs eedroschinajees no sewis waj saweem kolegeem pagehret f c h a h d u leetu, tiks usluhtots waj nu par eedomigu, slawas kahru jauzeju, waj weenkahrschi par saudejuschu katru talentu. Bet ta tatschu ir wislaislaka tumšbas zihna pret wistaustamako pateesibu? Un tomehr pee mums tā ir noseeguschees ne ween nejauscho rezensentu pulki (jo gandrihs katrs rakstitajs sawu rakstneezisko karjeru ir fahzīs ar rezensijam par dseju), bet ari eerakstijuschees, beeschi pat studejuschi schurnalisti. No peemineetem, zil

waram spreest, pehdejā laikā mehs dsejneeki tomehr esam jau iskarojuschi sinamu neatkaribu. Bes schaubam labakee no wineem ir pahrleezinajuschees, ka dsejoshana naw masaf speziala un priwiligeta leeta, kā glesnoschana, musika, architektura, waj ari kahds sinatniskis arods. Un tikai retee wehl, tā fakot, maises deht mums pretojas . . . Bet nu ir dsejai usbrukufe jauna nelaipe. Ir sinama leeta, ka reti kahdos blakus arodos ir atrodami pretejadi elementi, kā dsejas mahkslā un filologijas sinatnē. Antagonisms starp teem eet zauri wišai wehsturei, un es nesinu wehl neweena filologa, kas kaut kur kahdu dsejneeku grupu, waj ari weenu weenigu dsejneeku buhtu — neteitšim isaudsejis, bet ari ne atradis, usrahdijis un pirmāis isflaidrojis par tahdu. Wissewehrojamako dsejas stolu nodibinataji ašween ir bijuschi paschi dsejneeki, kā peem. Horozs, Buald, Sgō, Malarme, — nosauzu tikai wispahrsch pasihstamos klaszisma, romantisma un simbolisma teorijas nodibinatajus. Un leelai publikai winus preekschā zehluschi ašween profesionelee literariskee kritiki, kas beeschi ari paschi bijuschi eewehrojami dsejneeki, kā jo sewischi dsejneeks, romanists un kritiks Sent Bews. Bet nelaipe, kuru es peemineju kā nupat no jauna usbrutuschu muhsu dsejai, naw nekas zits, kā pirmee muhsu filologijas profesori. Filologija war spezialisetees waj nu us gramatiku, waj us literaturas wehsturi. Muhsu filologi, zil man sinams, ir wiš isweh-

*) Stat. „M. W.“ 1909. g.

lejuschees gramatiku. Un tomebr par to tikai wini ne-
spreesch sawos eewadralstos, kureem plaschas telpas at-
wehrtas wifos muhsu deenas laiktraktos! Wini isspreesch
neween par atskanam, ritmeem par daschadam fihlam dsejas
formam, la ari par epofu, liriku un dramu, wini isspreesch
ari par daschadam dsejas skolam un grupam, wini issorte
muhsu wejos un jo fewischki tagadejos, pat wehsturei
wehl nepeederofschus dsejneekus par labafajeem, widejeem,
neletojameem un t. t. Wini tos pee reises pat par skolas
puikam nosauz un beidsot usbudinas, la muhsu dakteri un
adwokati gan esot eekarofschki pee publikas zeenibu pret
sawam spezialitatem, bet filologi deemschehl aishween wehl
to newarot. Waj tad teescham wini, buhdami spezialisti
tikai gramatika, pat ne literaturas wehsture, zeenibu pret
sawu spezialarodu gribes eeght afurat gluschi preteja wini
sinatnei mahflas arodâ? Waj teescham tee domajas aizi-
nati isspreest par muhsu dsejneezibu?! Kad mums dsej-
neekem wini usbruhl tikai la gramatika, ari tad jau beeschi
esam speesti ussahft polemiku, jo dsejneeks walodu usnem
no sinatnej beeschi pawisam nepeeeetamaš
artistiskâs puses. Bet tahdâ zelâ gan lai mehs
ar wini pilnigi diletantistajeem spreedumeem par
pafchu dsejas buhtibu un formam gala
teekam? Waj lai ignorejam, la daschus no treschâs

schkiras schurnalistem? Bet wini sinatnistais gradš
tatfchu aistumscho azis neween leelajai publikai, bet ari
wisam redakzijam? Waj lai tapat la muhsu nowezofsch-
mees kritikeem — Teodoram, Janfonam, Jankawam wifu
atkal no ahbezes atfahrtojam? Bet tas tatfchu jau darits
reis un wineem muhsu atbildes wajadses tikai pahrlaft.
Zeb waj wini wifadâ finâ katrs par fewi grib sanemt
pa atbildei? Warbuht zaur epigramam teem jaerahda
wini spezialitates robeschas? Un tikai schahds pilnigs
protestš lihds schim ir modees muhs dsejneekos, weenalga
waj mehs lasam weena, otra, waj treschâ muhsu filologa
awischneezifstos rakstus par dseju. Itin neweenas zit nezif
— neteifschu nemas — jaunas, bet ari ne pareifi zaur-
ifdomatas un peenemamas wezas, wehsturifkas domas
winos es neefmu atradis. Autoru un wini kuhdu pa-
raugu schimbrihscham nepeewebifschu, jo ta ir garlaiziga
leeta, bet ar scho ihso atgahdinajumu wehletos panahft
tikai sinamu flaidribu un noteiktibu muhsu atteezibas ar
filologeem. Warbuht wini elementarâ apdomiba un
peeklahjiba pret teem un swescho mahflas arodu muhs
atwabinas no tahdam pat pateefbâ newajad sigâm
polemikam, ar tahdam esam bijuschi peespeesti usstahtees
pret jau mineteem trim kritikeem.

Satweefschu Lauffaimneeku Ekonomiskâ Sabeedriba.

VI.

Pirmais Kurse mes lauffaimneeku kongress
Belgawâ 12., 13. un 14. junijâ 1909. g.

Gewehrojot la semkopibas attihstiba prafa pehz eespehjas
plafchu lauzineeku aprindu peedalifschanos, la ari to, la
lauzineekem beeschi naw isdewibas fapuzetees preeksch
sawu wajadsibu apspreeschanas, L. L. Ekon. Sabeedriba
isluhdsas no Kursemes gubernatora atkauju sasaukt pa lauf-
faimneezibas un ruhpnenezibas istahdes laitu Belgawâ ari
Kursemes semkopju faeimu, lai apspreestu daschadus lauf-
faimneezibas swarigato nosaru jautajumus. Sanehmuse
atkauju, Sabeedriba preeksch kongresa wadibas eezehla ko-
miteju, kura pastahweja no agronomeem J. Berga un
P. Lejina un dahrstopja J. Semtura.

Komitejas wadiba trijâs deenas tapa nolafiti un ap-
spreesti felofchi referati:

- 1) Muhsu dahrstopibas eenaidneeki un zihna ar teem —
inscheneer-kimikis K. Jaunsnikers.
- 2) Dahrstopibas nosihme un lihdsfekki preeksch winas
pazelschanas — dahrstopibas instruktors J. Semturs.
- 3) Prattifku ismehginajumu nosihme semkopiba — agron.
J. Bergs.
- 4) Sihlfaimneezibu nosihme — tautskolotajs Eisbergs.
- 5) Lopkopibas stahwoflis Kursemê un lihdsfekki preeksch
tas uslabofchanas — agronoms P. Lejinsch.
- 6) Lopkopju pahrraugu beedribas — instruktors R. Linde.

7) Genahfschi — weterinarahrsts W. Frifschmans.

8) Mahjlopu organifma noruhdifschana — weterinarahrsts
Peterfons.

9) Kopmoderneezibas preeksch peena apstrahdaschanas —
instruktors L. Stillis.

10) Lauffaimneezibas skolas wajadsiba Kursemê — agron.
inschen.-techn. U. Kalninsch.

11) Razionala plawkopiba — semkopis Kahrellinsch.

12. junijâ plst. 2 deenâ agronoms J. Bergs atflahja
kongresu, pee kura bija peedalijuschees pahri par 1000 da-
libneeku. Norahbijis us leelo nosihmi, tahda ir lauffaim-
neezibas attihstibas topejai pahrspreeschana un fewischki
wehl atfihmedams, la kursemneeku usdewums, pateizotees
sawam geografifskam stahwoflim, ir strahdat ne tikai preeksch
saras gubernas, bet weizinat wifas Kreewijas attihstibu,
kongresa wadonis lika preekschâ, luhgt Kursemes guberna-
tora lgu nolikt pee Wina Keisarifskas Majestates kahjam
wifu kongresa dalibneeku wahrda wini padewibas un us-
tizigas pawalstneezibas juhtas.

Stahjotees pee deenas lahrtibas, pirmais nolafa sawu
referatu inscheneer-kimikis K. Jaunsnikers. Referentš,
plafcha tirdšneezibas dahrsa ihpafschneeks, norahda us fa-
juhtameem saudejumeem, tahdus atnes dahrstopibai daschadi
eenaidneeki is dšihwneeku walstis, la ari sehnikschu flimibas,
ja truhft organifetas zihnas pret scheem kaunumeem. Ap-
flatijis daschadas zihnas metodes, Jaunsnikers aishahda us

jaunu no wina pašča isgudrotu lihdselli zihnai ar no Amerikas eewesto ehrlschogu flimibu. Schis lihdsellis lihds pat pehdejām laikam israhdijses loti noderigis. —

Dahrskopis, instruktors J. Semturs norahda us dahrskopibas leelo nosihmi ta no estetiska, ta ari no praktiska redses stahwofta. Kursemes klimats un semes ihpaschibas ir preefch dahrsneeziņas pilnigi noderigas, bet nestatotes us to, wina pee mums ir wehl famehrā mas attihstijuses, eewehrojot, pirmahrt, wajadfigo sinaschanu truhktumu, un otrām ahrtam, to apstahkli, ka fainneeki nereti no privat-ufnehmejeem eeguhst nederigu augktu kotu un krumu dehstu. Lai pazeltu dahrskopibu, wajadfigs eerihkot fabeedriktu ismehginajumu dahrsu un kotu skolu. Kongresis greeschas pee L. L. Ekon. Sabeedribas ar luhgumu usnemtees us sewi iniziatiwi schai leeta.

Agronomis un Jelgawas Laukf. Beedribas ismehginaschanas fainneezibas waditajs J. Bergs runa par praktisku ismehginajumu nosihmi laukfainneeziba. Norahdijis us starpihu starp daschados apstahklos isdariteem ismehginajumeem, Bergs usstahda nepezeeschamibu, nodibinat ismekleschanas stazijas, ihpaschi ismekleschanas jeb ismehginajumu laukus pehz eespehjas wairatās weetas. Sche atklahjas plaschs darbibas laukis laukfainneezibas beedribam. Ta ka pee mums naw semstiwu eestahschu, tad pee schi darba jakeras beedribam, gan tad nahks talka ari waldiba.

Pehz starpbrihscha seko tautskolotaja Eisberga referats par fihkfainneezibu nosihmi. Truhkstot apgrofibas kapitalam, fihkfainneezibas ir isdewigakas par plaschajam; fihkfainneeziba noderigi faista eedshwotajus pee semes. Kongresis nahf pee slehdseena, ka fainneezibu famehram japeemehrojās weetejeem apstahkleeem, un naw eespehjas usstahdit preefch wiseem apgabaleem weenadu fainneezibu leelumu. Sainneezibas eenefigums atkars ne no winas plaschuma, bet no intensiwās rihzibas.

Otra kongresa deena agronomis P. Lejinsch runa par loptopibas stahwofti Kurseme un par lihdselkeem preefch ta pazelschanas. Referents, kuram ir bijuse isdewiba eepasihtees ar leetas apstahkleeem daschados Kursemes apwidos, atrod, ka weetejas loptopibas stahwoftis wairakuma gadījumos wehl deesgan neapflauschams. Pirms ta strihdotees par daschadam fugam, japaruhpejotees par labaku baribu (saknu augeem, sahli) un lopu apkopschanu; tad ari wareschot turet us sinama semes gabala diwreis wairak lopu un pee tam labatus. Intensiwa fainneeziba us katru 1—1½ defet. war turet weenu leellopu, turpretim pee mums ir apgabali, kur weens leellops nahf tikai us 4—5 def.; tikai retumis fastopamas tahdas fainneezibas, kur weens lops nahf us 2 def. (6 puhweetam). Lektors usstahda 6 pamata prasibas: 1) wairak labas baribas (saknaugu, sahles), 2) pee baroschanas eewehrot lopa indiwidualitati (ihpatnibu), 3) wairak tihribas, gaismas un gaisa laidaros (kuhtis), 4) pee fugas lopu iswehles jawehrsch leelata usmaniba us weseligumu un eenefigumu, 5) pee jaunlopu audsinaschanas jagreesch sewischi usmaniba us atteezigu ehdinaschanu, atkautot pehz eespehjas beeschi tu-

stibas swaiga gaisa, 6) Kursemei jatop pahrlahtai ar pahrraugu beedribu tihllu.

Wirspahrraugis, instruktors R. Linde fihki eepasihstina klauftajus ar danu un sweedru pahrraugu beedribam; ta ari ar scho beedribu attihstischanos pee mums. Lektors ar skaitku palihdsibu peerahda, ka tikai zaur pahrraugu beedribam war pahrlleezinates, kahdas gowis ir eenefigas, un kuras, turpretim, dod saudejumus; zaur tam pascham pahrraugu beedribam top atweeglinata ari pareisa fugas lopu iswehle un isschirts jautajums par weenas jeb otras fugas noderigumu muhsu apstahklos.

Weterinarahrstis Frischmans sneeds apflatu par eenahschu sehrgas stipru isplatishanos Kurseme. Cepasihstinajis klauftajus ar schis nifnas flimibas raksturigam pasihmem, lektors dod padomu peegreest sewischi wehribu pehrkameem sirgeem un kur ween eespehjas isdarit malaina eepoteschanu. Saeima luhds Latweeschu Laukf. Ekonomisko Sabeedribu greestes pee waldibas, lai taptu isplatis ari us Kursemi 1902. g. likums par gubernas weterinarahrstu skaita pawairoshanu un palihdsibas isneegschanu krituscho un noschauto sirgu ihpaschneekem.

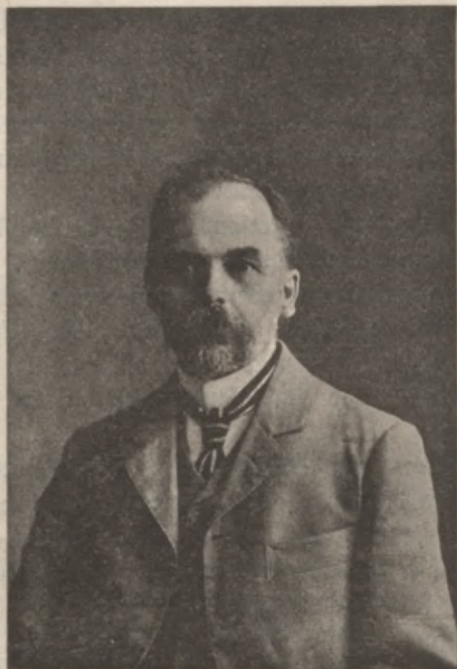
Weterinarahrstis Peterfons runa par mahjlopu organisma (fermena) noruhdischanu (treneschanu). Referents apflata plaschaki jau no Lejina eekustinato jautajumu par muhsu staktu un stelingu truhktumeem. Ne tikai wafaru, bet ari seemu jaruhpejas par dshwneeka kusteschanos brihwā gaisa. Tad tikai isaugis weseligi un kreetni gremotaji lopi.

Instruktors L. Stillis runa par kopmoderneezibam. Pehz lektora domam kopmoderneezibu nodibinaschana neispilda pee mums wehl wisur sawa mehrka. Uzmirski peena wehl ir famehrā mas un peena raschojumi turwejos tirgos top samaksati dahrgi. Tapedz kopmoderneezibas nestahw us sawa dabiska pamata, un pirmā ahrtā jaruhpejas par pahrraugu beedribam loptopiba un jarascho daudj peena, tad ari kopmoderneezibas taps nepezeeschamas. Ja turpretim, steigtos ar kopmoderneezibu nodibinaschanu, ta to daschi eeteiz, tad ar to buhs safneegts tikai lahtscha pakalpojums kopmoderneezibu isplatishanai nahkotne, kad winas teescham buhs tapuschas noderigas. Pee katra pasaktuma usmanigi un bespartejiski jaewehro weetejee apstahki.

Trescha faeimas deena teef atklahta ar agronoma A. Kalnina preefchnefumu:

Laukfainneezibas skolas wajadsiwa Kurseme. Lektors usstahda nenormalo parahdibu, ka wisa lauku jauniba steidzas pilsehtas un atnes tahda ahrtā leelu kaunumu lauku fainneezibai. Ir pee mums daudj isglihtotu un mahjitu darbineeku daschadas nosares, naw tikai mums isglihtotu spezialistu laukfainneeku. Ra eemestis minams — laukfainneezibas skolas truhkums. Gessch-Kreewijas gubernu semkopibas skolas mums mas peeeetamas, pee tam winas ari ne katru reisi peemehrotas muhsu apstahku prasbam. Par augstaku waj wideju laukfainneezibas skolu mums naw ko sapnot, bet sematās semkopibas skolas mums sneeds wifai mas. Duhtu bijis leetderigi peemehrot lauk-

faimneezibas prašbam muhsu widejo mažzibas eestahšchu un progimnašju kursu, paplašchinot to ar dabas šinatnem. Tahdas školās nobeigušchee buhtu wairat eeintereseti no mineteem jautajumeem un ar šetmem waretu lašt lauf-faimneezibas grahmataš. Lai teem, kaš wehletoš, buhtu peeeetama šawu špezialu šinašchanu paplaščinašchana un lauffaimneezibas praktika sem arodneeku wadibas, tad ja-šaribto 1—2 gadigi lauffaimneezibas kursu. Pežz wiš-pušejas jautajuma apluhkošchanaš kongrešs weenbalšigi un zeešchi luhds Šabeedribu newilžinajotees luhgt pežz atkaujas peeweenoš winas 4-klafšgai školai 2-gadejuš lauffaim-neezibas kursuš. Šchi škola kopā ar mineteem 2-gadejeem kursu waretu eenemt lauffaimneezibas školā weetu Kur-semē. Tahda škola tagad jau atwehrtā.

Agronomš J. Bergs,

„Semtopja“ atbilbigais redaktors jau 15 gaduš no weetaš. Dšimis 1861. g., beidšis Rigaš politehnikas agronomijaš nodaku 1889. gadā. Behrsmuišchāš ismehginajumu šaimneezibas waditajš un Latw. Lauffaimneeku Ekonomijaš Šabeedribāš Waldes ložekliš.

Beidšot šeto Rahrklina preekšchnešums, kursch tanī pee-wed interesantaš šinaš iš šawas šaimneezibas atteezibā uš to, tā atmašfajas plawu apštrahdašchana un mehšlošchana. Lai išbehgtu kluhdam, tad ešot nepeezeešchami jarihlojaš pežz špezialista šaštahdita plana, jo tad puhles weenmehr buhšchot šetmigāš.

Pateizeeš šapulzeteem par dšihwo peedališchanoš pee apšpreešchanaš wišoš augšchminetoš jautajumuš, preekšch-šehdetajš pašno kongrešu par šlehgtu, un dalibneeki = sem-topji iškliht ar nopeetnu wehleschanoš, kaut šchis pirmāis

kongrešs nepalittu beidšamāis, bet, turpretim, kopeja šawu wajadšibu apšpreešchana atfahrtošoš jo beešchati.

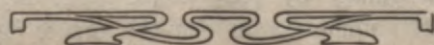
Šaeima katru deenu tapa apmekleta no wairat tā 1000 semkopjeem, šehdeš turpinajāš katru deenu pa 7 lihds 8 stundaš.

Latw. Laufš. Ekon. Šabeedriba ari išdod ihpašchu semkopibaš šchurnalu „Semtopis“ šahlot no 1. janwara 1907. g. Laitrakstis išnahl it nedetaš atšewiškāš burt-nižāš 11×14 zollu leelā formata 24 lapu pušeš beejumā ar apmehram 4—6 pušlapam šludinajumu. „Semtopis“ šneedš rakstus par lauffaimneezibu, lopkopibu, dahrškopibu, biškškopibu, peenšaimneezibu, ruhpneezibu un tirdšneezibu, tā ari eewehro šewiškāš šinaš „Iš beedribu dšihwes“ Baltijaš kooperatiwo un lauffaimneezibas beedribu darbibu un winu wišpahrejo wiršeenu.

Atšewiškāš „Dašchadāš šinaš“ „Semtopis“ šneedš uš Baltijaš lauku eedšihwotajeem atteezigaš waldibaš pawehles un šinajumuš par lauku šaimneezijšo dšihwi. Politikaš šinaš „Semtopis“ neneš, bet to teešu taš pašneedš lauku rakšojumu ženaš un šinajumuš par tirgeem un pretšchu apgrošijumeem. Uš lauffaimneezibu atteeziguš šludinajumuš „Semtopis“ atwehl šaweem abonenteem šinamā mehrā par brihwu. Pee wiša šchi wišpušigā plašchuma no pahri par 1000 leela formata lapāš pušem gadā „Semtopis“ maškā par gadu tikai 2 rbf. (pee kam par pašta naudu teek peeškaititi wehl 80 kap. gadā), bet Laufš. Ekonomiškaš Šabeedribāš beedreem maška noteikta tikai uš weenu rubli gadā pat par paštu peešuhot. Lehta žena un plašchāiš apmehrs ištaidro ari prahwo laštaju šlaitu, kursch 1909. gadā šneedšāš pee 5000, bet tagad, 1910. gada widū pa-leelinaješš jau uš 6000 abonenteem. No Baltija išnahl-košcheem špezieleem lauffaimneezibas laitrakšteem naw ne-weenam, pat ne wezajam wahžu lauffaimneezibas nedetaš laitrakštam „Baltische Wochenschrift“ tahds plašchš laštaju šlaitis, kursch „Semtopim“ it šewiškēi peenehmeeš no ta laita, kad šahla to drukat ar latinu burteem.

Letošchā 1910. g. „Semtopis“ išnahl jau 18. gada gašjumā, jo ar 1893. gadu šahlot taš diwus gaduš išnahlja wišpirms tā mehnešcha rakstis agronoma J. Brašdas wa-dibā. Šahlot ar 1. janwari 1895. g. taš išnahl agronoma J. Bišeneeka išdewumā un agronoma J. Berga wadibā it nedetaš plašchāš burtnižāš tahdā pat formata tā wehl tagad.

Ar notezejušcho 1909. gadu tā tad palika pilni 15 gabi kamehr agronomš J. Bergs „Semtopi“ redigejiš un weenmehr zenteeš latweešchu lauffaimneekuš eepašihštinat ar wišjaunakeem pehtijumeem plašchajoš lauffaimneezibas un lopkopibaš jautajumuš. J. Bergam leeli nopelni pee „Semtopja“ pazelšchanaš. Protamš, ari daudšee žihtigee lihdsštrahdneeki, pašchāišleedšigi par mašu honoraru waj pat pilnigi beš atlihdsšibaš štrahdadami, peepalihdšejušchi „Sem-topim“ pašchirt plašcho žeku tautā.

Leišču tautiskā kustība, viņu kultūra un ekonomiskais stāvoklis.

III.*)

No finatnes un mahtflās — wišpahrēji neekonomiskām beedribām, kuras farihkojusčas 4 (6) ištahdes — peeminesču feloščas: „Zibuvelis“ (progrestwa, studentu palihdšibas beedriba), „Motynelo“ (klerikatu), seeweefču (leišču) wišpahrēja klerikatu beedriba, bespartejistee klubi Wilnā, Ddefā un Peterburgā, muftas un dseedaschanas beedribas Wilnā, Rīgā, Kaunā, Schautos, Poneweschā, Lomschā, Warschawā u. z. Wišas schis beedribas farihko daschadus preefschnefumu wakarūs un teatrus. Sahdschās un masafās pilsehtinās schis beedribas primatu personu wahrdā farihko tahdus wakarūs wairaf desmit reises gadā. Dfizieli pulzini, tāpat ar' atteeru trupu naw. Latšču weifli „dile-tanti“ atrodas waj ikweenā beedribā. Leišcheem ir wairaf eewehrojāmu akteeru, dseedataju, muftikantu un komponistu. Amerikā pašču reis eerihko konserwatoriju. Neminesču šche Amerikas beedribas Wiņu ir daudš. Skotijā ir weena leišču beedriba. Pruffijā ir: „Byrute“ un „Giedoviu“, Tilfitē — „Tilše“, Berlinē — weena.

Runajot tahtaf par leišču ekonomisko stāvokli, peewedišču šchoreiš weenigi titai Kaunas gubernas statistiku. To tamdeht tā, ka preefsch Wilnas un Suwalku gubernam man naw pa rokai wajadšigā materiala.

Leetawa ir semkopju seme. Tamdeht tad ar' par eedšihwotaju labflahjiibu spreesť war waj weenigi pehz wiņu semes wairuma un pehz tās deriguma Schoš datus es peewedišču pehz sinameem materialeem, pehz materialeem, kuri ir šawahkti uš eefschleetu ministrijas pawehli no Kaunas gubernas waldes un nodrukati 1910. g. atšewišchā krahjumā.

Paž šchim sinam 3,516,877 defetinu semes Kaunas gubernā peeder 155,078 m a h j u š a i m n e e k e e m. Wiša šchi seme nowehrteta par 158,947,789 rbf. Tā tad uš katras mahjas isnahť pa 22,6 defetinu semes, kura ismafā 1024 rbf. 95 kap. (Pateesibā gan 2 reis dahrgaki.) — No šchi skaitla leišcheem peeder 133,114 jeb 85,9% m a h j u, 2,007,353 jeb 57% def. semes l e e l u m ā un 92,227,386 rbf. jeb 58% w e h r t i b ā. Statotees uš m a h j u ihpahschneeku skaitu pehz t a u t i b a s, leišču ir 133 tuhštostochi, kreewu — 12½ tuhštostochā, potu — 4 tuhštostochi, schihdu — 1½ tuhštostochā, wahzeefču — ¼ tuhšt., pahrejās tautibas — 3 tuhšt.

Pež defetinu skaita raugotees:

leišcheem	2007	tuhšt. defet.
pošeem	761	" "
kreeweem	379	" "
kronam	165	" "
wahzeefcheem	125½	" "
schihdeem	6½	" "
pahrejām tautam	70½	" "

Raugotees jo projam pehz semes wehrtibas:

leišcheem	92,227	tuhšt. rbf.
pošeem	31,010	" "

freeweem	15,061	tuhšt. rbf.
kronam	10,475	" "
wahzeefcheem	7,186½	" "
schihdeem	294	" "
pahrejām tautam	2,692½	" "

Pež kahrtas skatotees:

48,8%	(wiša skaita) defet. peeder	semneefcheem,
32,7%	" "	muischneefcheem,
12,8%	" "	privatihpashneefcheem,
		(tirgotajeem u. z.),
4,9%	" "	kronam,
0,7%	" "	basnijam,
0,3% (1907. g.)	" "	semneeku beedribai
		resp. 1366 mahjam.

No wišpahrēja mahju skaita gubernā — 155,078, uš muischam isnahť 3514, no kuras 44% eefšilataš (par 68 rbf. defetinā zaurmehrā).

No schim muischneeku semem katru gadu pahreet semneeku rokās zaurmehrā 7000 defetinu pušmiljona rubfu wehrtibā.

Kopihpashchuma jeb tā šauzamās beedribas semes pahrwaldischanas, kahda Maštawas walsti, Leetawā naw.

Semneeku gruntsgabali, uš kureem dšihwo tā šauzamee „weensemneeki“, pahreet pehz gimenes lozekku wezuma un neteek wiš isdaliti wišu dehlu starpā, tā tas noteek tur, kur dšihwo „riezišais“.

Paščus semneekus — semkopjus, skatotees uš wiņu mantas leeluma, war šadalit tšchetrās grupās:

- 1) ar 17—24 defet. leelu semes gabalu
- 2) " 10—16 " " " "
- 3) " 5—9 " " " "
- 4) lihds 4 " " " "

Pats jau par šewi šaprotams, ka defetinu skaitš, kuesch nahť uš weenas mahjas, arweenu pamasinajas.

Tā:

1890. g. uš weenas mahjas isnahja	16,14	def.
1894. g. " " " "	14,27	" "
1901. g. " " " "	13,21	" "
1904. g. " " " "	12,09	" "

Gluschi ween tam lihdsigi uš katru atšewišchu personu isnahť arweenu masaf un masaf semes.

1863. g.	5,2	defet.
1877. g.	5,1	" "
1900. g.	2,4	" "
1902. g.	1,07	" "

Lihdsjekti, kahdeem wada laufšaimneežibu, štipri progrest. Teek jau eewesta šaimneežibā daudšlauku šistema, semtopibas rihki mahšfliga mehšloščhana. Remdami tad wehrā pašahwigo labibas zenu kriščanu, zaurmehrā katru gadu par 30,2 kap. (?), peegreesch ar' ik gadu zeefchaku wehribu peensšaimneežibai. Šchini peensšaimneežibas nosarē, jadomā, pašihdšes kreetni daudš aprinkā agronomi — l e i š c h i.

Muischu laufšaimneežiba semneefcheem par preefschšimi buht newar.

*) Cf. „M. B.“ 37. un 38. numuros.

Bessemes semneeku Leetawâ apmehram 20%. Nopelna tee: strahdneeks ar firgu deenâ 1 rubl. 20 kap., strahdneeks bes firga 33,2 kap. lihds 47,3 kap.

Ruhpneeziba Leetawâ paschu reis spehruse tikai pirmo foli. Ir jau daschas neleelas fabrikas it wisâs ruhpnenezibas nosarês. Leetawa nodarbina ruhpnenezibâ paschu reis jau 478,089 zilwekus. Tai skaitâ 168,681 seeveeti. Baltijâ, turpretim, nestatotees us wisu winas masumu 416,713 (189,768).

Râ ruhpnenezista tauta leishi parahdas lâ daschadu mekanisko fabriku, koku sahgetawu, keegeku darbnizu, dsehreenu un zitadu fabriku ihpachneeki.

Tirdsneezibâ lihds 1890. g. leishi bija fastopami wisai mas. Turpretim tagad, pehz 20 gadu starplaika, waj katrâ weenâ meestina, kahdu Leetawâ koti dauds, atradisees droshi ween 1—7, daschur pat 15—20 leishu tautibas tirgoni. Leelakâs pilsehtâs to pat lihds 150. Wispahrim nemot, leishu bodneeku Kreewijâ buhs ap 2200. Apmehram tik pat dauds buhs produktu — laukfaimneezibas rajchojumu, lopu u. z. uspirzeju. Strahdâ tee katrs apmehram ar 500—10,000 rbf. rihzibas kapitala.

Kooperazijas kustiba stary leischeem sahlas tikai ar tagadejo gadu fimteni. Pirmâ pahrtikas prettschu (patehretaju) beedriba nodibinata 1900. gadâ. Tagad to ir jau 108 ar 22,000 beedreem un ar 2 miljonus leelu apgrošjumu. Atlikums (staidrs) pee tam 30,000 rbf.

Katrai beedribai zaurmehrâ ap 3000 rubl. rihzibas kapitala un 20,000 rubl. leels gada apgrošjums. Dascham patehretaju beedribam ir ari sawas maises zeptuwes. Ir

bijuschi schim beedribam jau 4 kongress. Kopejas eepirtschanas gan naw. Nestatotees us wairakfahrtejeem luhgumeem waldiba tomehr naw atlahwuse nodibinat pahrtikas prettschu (patehretaju) beedribu saweenibu.

Semkopihas sâbeedribu mas. Apmehram 25. Un tad ar' tikai retâ no tam nodarbojas ar tirdsneezibu. Weena leishu semkopihas beedriba „Zagrè“, Suwalkas gubernâ, ir nupat pagahjuschâ gadâ, lâ sawâ otrâ darbibas gadâ, pahrdewuse prezes par 125,353 r. Brutto atlikums 9,100 r. Schi ar' ir weenigâ beedriba ar wairakam (paschu reis trim) filialem.

Krahj un aisdewu kasu sâbeedribu ir apmehram 40. Katrai no tam zaurmehrâ 60,000 rubl. rihzibas kapitala. Tik ween leeta ta, la no wisam tam tikai nedaudsam usnehmibas gars. Leelakâs pilsehtâs leischeem pascheem par sewi ween krediteestahschu naw.

Prussijas Leetawâ waj it katrâ meestina ir sawa krediteestahde. Tapat ari wairakas kooperatiwas beedribas it wisâs laukfaimneezibas nosarês. Pahrtikas prettschu (patehretaju) beedribu tur tomehr naw, isnemot ween tikai Tilsti un Karalautschus. Amerikâ un Anglijâ ar tirdsneezibu nodarbojas koti dauds leishu. Amerikâ ir pat wairakas leishu bankas. Dschewska bankas kantorim ween ir miljoneem apgrošjumu.

„Tahdas, luhk, ihsumâ manas finas par leishu kulturelo un ekonomisko stahwokli. Nahkotnè, tautas brasti un mahsas, parunasamees plaschaki par — leischeem.“ — Tâ nobeidsa sawu preekschlâšjumu leishu atklastibas darbineeks.

Glintis.

Petera Leepina originalstahsts.

(Turpinajums.)

Rit gads pehz gada. Deenu no deenas Wikums staigâ pa meschu ar flinti. Darba deenas reisem iseet ari tehws — dsen, bet swehtdeenu rihtos winsch neeet — lasa ewangeliju un dseed. Brauz us basnizu, zeemu, frogu . . . Wikums tad staigâ — weens.

Ari schorihst ir swehtdeenas rihts, pehz laika — us rudens pusk. Rihta dseesmai parahdotees Wikums atwer sawas istabas durwis us dahrsu, zaur tokeem skatas pahri preeschu un eglu mescha klaidam — pret rihteem. Winsch scho ir flatijis no behrnibas deenam, flatijis un — eemihlejis . . . eemihlejis scho statu no tehwa mahjas, pahri meschu klaidem . . . un ihsti rihtos, kad saule purpuru isflahj pahr preeschu un eglu kromeem . . . Tad us mirkli ari satee kroni sawu krahsu maina, leelas, pauschot taut to swinigu, galotnès eededs nestaitamu swetschu pultu — un eeskautas tàs no debes dšidruma — rahda staisummu nebijuschu . . . Wikums, to flatot, fehd us durwu fleegschna domâs nogrimis . . . Peezetas . . . Staigâ pa dahrsu . . .

Saule jau bija labi pazehlufes, kad atskaneja ewan-

gelija lastschana Wikuma istabâ un dahrsâ. Klausotees to Wikums staidri reds, lâ fehd wina tehws ar bibeli rokâ, un la lasot rit afaras pahr wina waigeem . . . Winam pretim fehd Wentšcha feewa, un kad winsch beids last — abi dseed . . . Garakas dseefmas dseedot eenahl ari pascha Rogas feewa un Lihse — abas ar pawahrnizam jeb stopu rokâ — tad dseed wis tschetri. Beidsas dseefma. Winas abas iseet kehki. Wentšcha feewa paleek fehdot. Zitadi wina gan strahdâ stipri, bet schahdâs reisâs wina neeet pee darba famehr nenodseed: „Tas Kungs ir mans gans . . .“ Schi Dawida dseefma wisadâ finâ wineem bija jadseed kopâ ar Rogu: pehdejais dseed semakâs weetas — Wentšcha feewa augstakâs, un ja scho gabijâs tad dsirdet Lihsei — wina dseedaja widus balsi — kehki jeb ejot pahr pagalmu us kuhiti . . . Warbuht Wentšcha feewa tapehz fehd, la teescham mihle Rogu. Wini jau bija sahkuschi kopâ dšihwot, un tikai pirms salaulaschanâs us winas uskrita Rogas puifis — Wenzis. Roga, lâ prahtigs zilweks, kahju rihtâ fajija Wenzim:

„Nu, brauzi un šafaulajees ij tu ar wīnu. Mēschs mums abeem kunga, bet zubka buhs abeem — weena . . . Brauzi, — es jau dabušču few zitas . . . Remšču kad to pašču šawu lihdsšchinejo šaimnizi . . .“

Wenzis par ščo šubystija Muhlī, bet wehl wairaf uf basnizu brauzot wīnšč šubystija Annu . . .

Kad mēschfargš lašija ewangeliju un ar mahjneekeem dšeedaja, tad laudis, kam pee mēschfarga bija darisčhana, mahjas meeru netrauzeja, atšedša galwas un wasarā, rudeni jeb pawasārā — atšehdās uf šola, pagalmā few ofola, bet seemā — kehki . . . Roga ilgi jau dšibwoja Muhlšos par mēschfargu un tapebz pahprasčanās ar laudim newareja notikt. Bet ne tā bija šchoriht.

Roga, protams ar muisčas atkauju, peenehma ganiščhanā daudš aitu. Tas notika katru gadu. Bet šchogad

wīnšč bija isreh-kinajis ka malsajot par mas, un tapebz lika wīšas aitas apzirpt. Pirms, ogojot mēschā, to bija pamanijuse — Šhagatisča, wīna to tuhliť [] pašinoja —

Kraukleniščai, Krauklenišča šteidsās uf — Šhrmanišču, un tā neilgā laikā bija apšrehjušči wīš zits pee zita, kam bija nozirptas aitas. Wini wīš wehl šchoriht, Rogam dšeedot, eenahza mēschfarga mahjā, neapstahjās pagalmā ne kehki, neatšedša ari galwu, bet gahja taišni istabā un kleeđsa:

„Eles gars, — kas tewim kahwa nozirpt muhsu aitas! . . .“

Witums — newehšedamees neko tahtaf dširdet — ušahra plezos šinti, gahja mēschā.

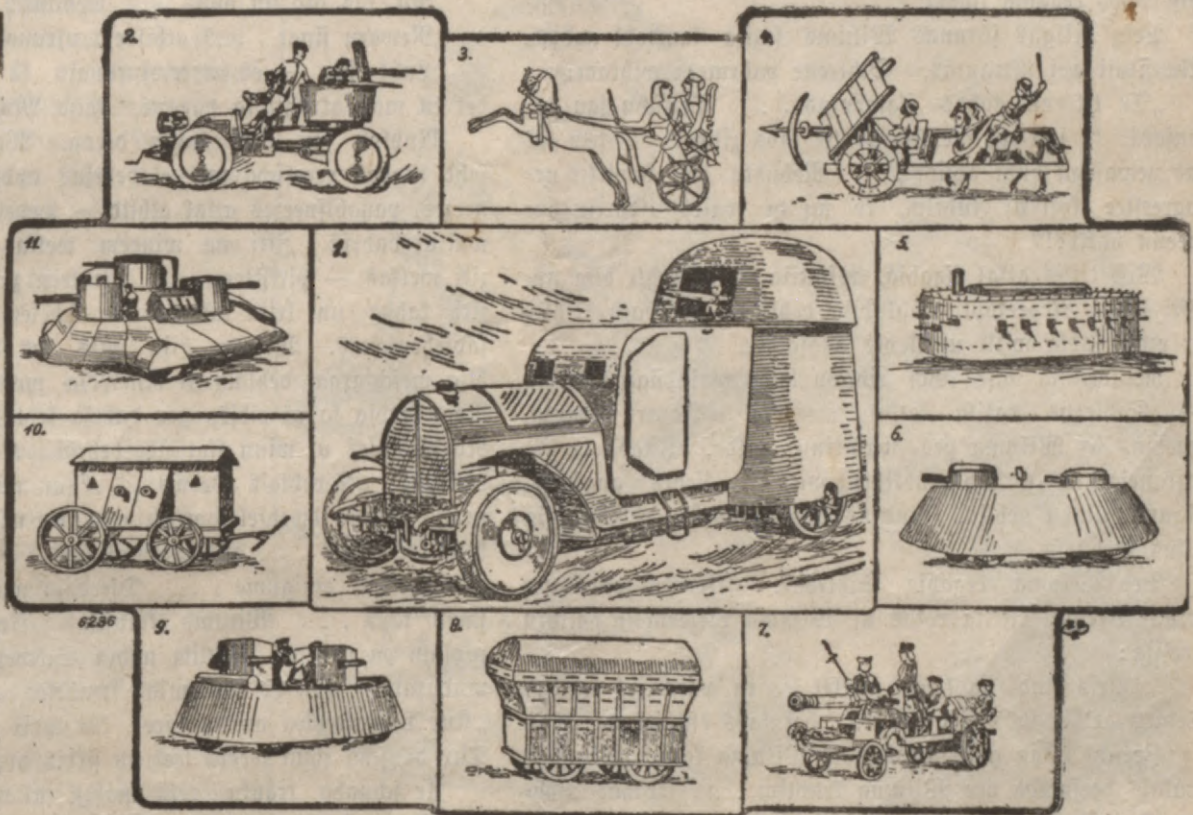
Bija jau pret wakarū kad pahrnahza. Wīš bija mahjā. Tehws pee kuhš, ap šehtas meetu brauzija garas, šaruhsejusčas kehdes. Wairaf reišču wīnšč tās aptinis ap katru roku un, wellot uf katru puš, ar šawadu motu dšitumu leez galwu . . . Mahwiguš dušmu šlatus raida šahnus uf semi . . . Špehzigās krukhtis kaut ko remdedams šaruhsejuščo dšelšs rīnku bruhzeenos . . . Bija wīnšč ar atšegtu galwu, bes šwahrku . . . No tahtleenes wareja pašiht — ir kaut kas bijis pahraf par wīna špehtu . . .

Istabā pee Wituma eenahza mahte. Pahrmeta — kur tik ilgi bijis. Pašneedša ehdamo. Teiza lai tuhliť ejot uf Šihsteem. Lai tee nakti apšlehpijot dehšus uf kuhš, esot šchodeen daudš ar ko peedraudets.

Witums pašlaušija. Gahja zaur dahrsu uf zeku, kas gahja pahri Urdawai.

Šihtī no Muhlšteem bija tahtaku par dešmit werstes, — lihds wakarū tos šafneegt wareja weegli. Gahja Witums lehni.

Zelšč, pa kuru eet — jau šen pašhtams. Bet nekad šchis pašhtamais zelšč wīnam neapniht . . . Katru reiš pa to ejot wīnšč apšlata wehl neredšetu pušes seedu . . . noklausas lehnatu jeb štiiraku, wehl nedširdetu putnu dšeesmu . . . Šastapa weenu, otru pretimnahzeju — un wīš šchis wīnam zītads tā reiš redšets . . . Un teesčham

Jaunlaidu kara automobils un wīna preešchtetšči.

— zil reišču wīnšč naw dširdejis ganu meitu dšeesmu biršes atškanot, bet kuhš, nupat, atahkinotees no Muhlšteem, kaut kur lejaf, pa kreiš zekam — atškan no pašwam aišbrauzoščo seena pašweju dšeesma. Zil maigi wīna zekas kalnos, šweras atkal — lejā . . . Zil maigi wīna plof klauštaja dwehšelē . . . Ar kahdu neiššhtstosču mišlestibu un šlāistumu wīna apwīj katru azumirkli, ittā šen jau buhtu išwehruse dšitako šahpu asaras . . . Witums zekas pret kalneem uf Šihsteem. Apstahjas, šlatas pahri — uf leju. Šlatas, kahdu pašchibu fewi eesklauj apwahrtščna loks, kur iššubd brihwī pluhstosčas dšeesmas. Kā kronesees ar šlāistumu tas, kura dšeesma dšeedata išškan šchāi pašchumā! Kā mišlē wīnšč ščo paščo brihwību, šawas dwehšeles dšeesmas šlāistako šlanu! . . . Gemihlejušči dšidro debeš, eemihlejušči un atradušči laimi pašchos

plawu un meschu klaidos — sche ari spehji dseedat tikai brihwu dseefmu dwehseles fkaistuma pilniba . . . Tapeh3 wina muhschigi jauna . . . muhschigi fkaista — neaismirstama . . .

Needams pretim jau fkehja Sihku suns. Wituma domas isflichda. Suns peegahja loti tuwu. Gataws uf wifu . . . Witums pasmaidija. Domaja par spehku — ko katram wajaga mihlet . . .

Pagalma winsch fastapa Sihleeni — stahwa — pilnigu, fahrteem waigeem, tumfchi fahrtam luhpam — faimneezi. Peenahja ari pats Sihlis — faufs, eefirms — faimneeks. Winsch arweenu mehdsja apfkatitees few apfahrt tapat ka ziti wina klahbtuhtne mehdsja apfkatitees: waj fircgam naw jau nonemti fleji, sedulffkna, groschs jeb eemaukti . . . Saule jau paschu reis nogahja. Wini wif trihs eegahja istaba.

Beh3 neilgas farunas Witums fajija lamdeht nahzis. Klauftaji abi ustrauzas. Sihleene pahmeta wihram:

„Tu tik est tahds flampoins . . . Teitschu jau pasafara: ka jau nu meschfargs tik labs zilweks — tew ar' taf newajaga buht ahfim . . . Nebuhtu nu sawillti nesagreestee toki uf kuhim, ko nu tu wairs isdaritu par weenu nakti?!“

Wif trihs atkal isgahja, apfkatija ka uf kuhiti bija nolikti toki. Nepeekopti wehl bija dehfti — tos pats Sihlis ar puift fahla willt uf klehts augfchas.

Redjot, ka wif lihd3 rihtam buhs wajadfiga fahrtiba — Sihleene palika atkal meeriga. Jautri runaja, fmehjas ar Witumu pee watarinu galda. Istaba beefchi atfkaneja mesto dehku blihtschona uf klehts augfchas. Uguns istaba nebija. Rudens swaigfchnotas debefis bija pilns mehnefs.

Pee Wituma peegahja Sihleene. Utspeeda zefus pret wina zekeem. Uslika rokas uf Wituma plezeem un passufu prafija:

„Katri3 tab nahfseet meklet — tu pats jeb tehws? Tehws ar' ir labs zilweks . . . bet labs est ari tu . . .“

Zeefchi wina apwija rokas ap Wituma kaffu. Pilnigas kruhtis peespeeda pee Wituma kruhtim . . . Kahds mahfonits nesin kur klistot — aifedsja bahlo mehnefs. Istaba tapa tumsa . . .

Beh3 neilga laika Rogam teefcham tita usdots eet un ismeklet Sihkus. Mekleja pa winu ganibu kruhmeem, tihrumu grahwjeem. Ar felfcheem ismekleja linu mahrfu dibenus — waj tur nawa kas nogremdets, bet neweens, protams, uf klehts jeb kuh3s augfcham nemekleja.

Roga wakarã mahja pahrnahja jautris. Szajija uf Witumu:

„Atradi3? — ko atradi3! . . . Mescha kungs eet lihd3 . . . Waj tas ari nesina . . . Labi, ka tu wineem passwoji. Par welti jau tas nebuhs. Rehkinu to — uf pusfmita . . .“

„Kur nu tik dauds . . .“ atbild mahte.

„Kas — par dauds . . . tu nesini leetas: waj tu fini jif mehneschu winam buhtu jaguf zeetuma, ja toki buhtu atrasti?! Bet — daud3 pee3desmit rubku . . . fntu un

pee3desmit ari naw daud3i — un to prafschu ar' . . . es finu ko esmu winam jau demis . . . un finu ko ari wehl waru dot,“ atbildeja meschfargs.

Sehdot pee ehdamgalda, runa pahrgahja uf paschu kauschu dsihwi un darbu: kopeji spreeda par wezaka dehla kashsam.

Muhlis par scham kashsam jau agraf bija domajis, bet kluseja, pateizotees nozirptam aitam un Sihleem. Kad nu wif3 bija beidsees peeteekofchi labi — tagad winsch drofchi wareja bildinat preefch sawa wezaka dehla kneipeka meitu. Schkehrschfu, domu starpibas, buht newareja, un nebija ari.

No sagatarofchanas uf kashsam Muhlis ir aifneems fewifschki. Pat fwehtdeenu, basniza, winsch fatizis tahdu, no tura winam kas nahkas — fajija:

„Nu, kas tab nu buhs . . . terminsch klah! . . .“

„Newaru finat . . .“ atbildeja ufrunatais.

„Luhl sche — es ar' tewi runaju ka kristigs zilweks, bet tu man atruhzi ka pagans,“ teiza Muhlis.

Muh3os jau otra kashu deena. Wairakas feeweetes fehd istabas preefcha un — wedej3s apdseed — panahfneeze3s, panahfneeze3s atkal atbild — wedej3m. Wihreefchi wairaf dahrsa. Ziti no wineem welkas — tokeem . . . ziti welkas — pirksteem . . . ziti leen zaur slotas kahu, ziti kahpa un krita atpalaf — ahbeles . . . Wif3 bija fadschruschees. Wif3eem bija wif3 kas tihkas — kashas bija meschfarga dehlam ar kneipeka meitu . . . Bezais Roga gahja ka apreibis, gar dahrsa fehtas eefchpuft . . . No ahrpufes uf winu fkatijas behrni. Kahds no wineem dseedaja: „Swehtais Deews . . .“ un wina balfi fkanaja newis behrna dwehseles newainiba, bet wina balfi fkanaja kaut kas sems . . . dsihwi aprokofchs . . . dobifch — bes daitjuh3ibas maiguma . . . Dseedaja winsch ka pats par sawu kapu . . . Witums klauft3as. Neifstureja. Gahja projam pa dahrfu. Pretim nahja Schwenters — jaunos, mudurainos, pelefos wadmalas swahr3os — dseedaja: „Kur Dirbuktehwa meitas dseed, tur nodip semei wirfa! . . . Tur duhfcha ihsta weeta teel un firdis ar turpat! . . .“

Ar schnaba traufu roka nahja uf wineem Wituma brahlis — bruh3gans. Peegahjis pee wineem — eedfehpa pats — fneedsja ari Witumam un Schwenteram. Brahli faskatijas. Kluseja. Tad fanehmis schnaba kausu, bruh3gans dseedaja:

„Dser, brahli, dseri — nekatees greifchi . . .“

Gan jau wezumdeen3s — drapes fuh3if3! . . .“

Witumam nebija ko atbildet. Gahja projam. Un jau ahrpus dahrsa tizis, winsch wehl dsirdeja, ka stipraki par zitam flan bruh3gana dseefma:

„Dser, brahli, dseri — nekatees greifchi . . .“

Gan jau wezumdeen3s — drapes fuh3if3! . . .“

Sanemdams no wif3eem laipnibu un zeenibu ka bagata meschfarga Muhla dehls, Witums tomehr par scho nejuta ne masako preeku.

Wifur winsch fewi juta ka leeku, wifur, nekam winsch nedfihwoja lihd3i. Weenigais, kur winsch juta fewi meeru — tas bija — mesch3. No deenas deena winsch pa to

staigaja . . . No deenas deenā winam tant esot — winsch tam litās — muhschiga flaituma . . . dšhwibas . . . nošlehpumu . . . dšituma pilns . . . Mešča klaidā winsch pašina waj katru koku — ne pehz — flata, bet pehz — schuhschas, kahdu tas wehtrās tverts pauda . . . Un ihsti pehdejās nedekās preeksch aiseeschanas deenestā — winsch wairak atradās meščā. Mahjneeki domā — winsch to no schehlabam darot, bet winam teeschamibā — neka nebija schehl . . . Te winu pat meščā trauzē. Tā reis winsch atsehhdās us zelma. Statijās us pakalnē augošām beesām eglem. Redš winās kaut ko kustam — redš farwu tehwu . . . Winsch pahkrakšo kahdu firgu . . . nogreesch krehpes . . . iswerkē nagus, apwihlē sobus . . . Sihmi peerē nokrahšo ar spalwai lihdsfigu krahšu . . . Spehzigu usftt pahra reischu us seduktas weetas . . . Redš to ne pirmo reisi . . . Winu usflata ari tehws. Brihdi apstahjas darbā — tad kà masam behrnam, Witumam pakrata ar pirkstu un satu, satu flatu eurbj Wituma flatā. Mahjā pahrgahjis, Witums flinti pakahra pret tehwa gultu. Meščā wairš negahja. Tehws par to nelo neeebilba. Saprata weens otru.

Klusu zeeschana šchai gadijumā Witumu mozija. Ar ilgoshanos winsch gaidija deenas ka pawišam jaaiseet.

Gaidamā deena bija peenahkufe. Kahdā miglainā nowatarē Witums tāpat klusu zeeschot sneedja tehvam atwadischšanās skuhpstu.

Schis ir pirmais wafars, fur winsch paleet weens ahrpus tehwa mahjas . . . Swescha weefnizas istaba aprinka pilsehtā. Sweschš — wišš . . . Tagad winam litās, ka dauds kas sakams mahtei, dauds kas sakams ari tehvam . . . bet nu ari sinaja — tas naw wairš eespehjamš . . . Atzeras, kà mehmi wini abi ar tehwu speeda weens otra rofu . . . kà rahmi aistika weens otra luhpas, un tad — us eelas atmeneem rateem klaudšot tehwa galwa fahpēs — drebeja . . . Ari drebeja — mehmi — nenošcheebdamees us katru pušš . . . Warbuht mehnuma deht fahpe tapa til dšita. Bitās weefnizas istabās dšeedaja un dšehra . . .

Pilsehtā — Tutanahrē — wehl walda miglota rudens rihta klusums. Weenmutigi schtabz struhkkaka pilsehtas dahrsa diška widū pee wežam pils drupam. Weenmutigi muhru welwēs — kà spoku alas — eeplok logi. Weenmutigi us leelakām no welwem stahw wezš dakstinu jumts. Weenmutigi, netahk no wežam pils drupam, pils dahrsā, stahw ari wehlfak zeltā pils — ar newišai augštu, platu

torni . . . Us basnizas fenatnes milsu muhreem un us pils torna — titai us šchām diwām ehkam — itkà atbalstas miglotā rudens rihta klusums. Schās ehkas augstaku par žitām sneedjās miglas mahtonos, un ja nupat basnizas torna seltitais krušts wehl nemirdš rihta blahsmā — wajaga tad wehl buht teescham klusumam . . . miglota rudens rihta klusumam . . .

Bet ir pretstati kas jauz labako faflanu — tā ari šchai miglotā rihta klusumā — atskan kahdas koku sahgetawas signals. Kahdā žitā nomalē, no trihs stahwu keegeku mahjas, žaur atwehrteem kaplogeem isflan:

Portugalu kolonijas. Kas winas sakamps? Lauwa (Anglija) waj ehrglis (Mahzija)?

„Zekatees!“

Atbalšs iskliht pilsehtā:

„Zela—tee—ee—ees . . .“

Schās keegeku ehkas ihpafschneeks — Stengels. Kahdu laitu te ritejufe kahdas beedribas darbiba . . . Tad, kahdu laitu, te reišinajuschī nulli us nulles . . . Tad — winu noihrejis kronis preeksch kasarmas. Dšihwo winā tšhetras rotas: diwos augšchas un diwos widus stahwos. Apalkšchas stahwā, pagrabā, maises zeptuwe, ehdamistaba un kehkis — wišām tšhetram rotam. Pee parades durwim, us eelas pušš, tagad stahw kareiwis —

deeneneeks pee wahrteem . . . Beeschi winsch pastatas uf augfchu, uf usrafstu — kahda kahneetu pulla bataljons te stahw . . . Pastatas ari uf leelajeem luktireem, kas pee parades durwim, uf ahru, weens katra pufe. No luktireem nekad wairs gaisma neatfpihd. Sem wineem tikai leetainâ laika, tumfâ, pee seenas peespeeschas bundsineeks fitot wakara blahsmu . . . Isejot uf stundam, schis pats stundineeks, apstahjas ari pee preekschephejâm stikla durwim — lâ pret spoguli. Schâs durwis tagad stahw weenmehr atwehrtas un tikai sagaidot — pullu, brigades, divistjas, korpusa un zitus wirsneekus, pahrejâs trejas durwis teef atwehrtas, bet stikla durwis — aiswehrtas. Kad wirsneeks pahrbrauzis, kahpj uf kaltâm atmenu parahdes trepem — stikla durwis atwer, — atflan spehzigâ komanda:

„Meer—â! . . .“

Dsirdami raporta wahrdi.

Luhf, no schâs kasarmes logeem ari isslan:

„Bekatees!“

No schâs kasarmes ari pilsehtâ atfahrtojas:

„Beka—tee—ee—ees! . . .“

Neilgi pehz schi fauzeena katras rotas jauno apatsch-kareiwju wezakais apmahzitajs — wed tos pastaigatees. Luhf, Hailanows wed sawus. Stary wineem ari Witums Roga. Hailanows schoricht loti kauns — jaunee apatsch-neeki nebijuschî schonatt winam iskaltejuschi autu, nebijuschî nowitfejuschî sahbatas, nepeenefuschî tehjas . . . neparahdijuschî wajadfigo godu lâ apatsch-neeki — wirsneekam . . . Wifu winsch pahrmee wineem, nobeidsot:

„Mans apmahzitajs — manu machortu pihpeja wifu gadu . . . Bet juhs, strihpotee welni, tamdeht esat tahdi, ta ne tikai asaru, bet ari sweedru wehl mas esat lehjuschi . . .“

Brihdi wifî gabja klusu pa dubkaino eelu. Brugis jau beidsas. Hailanows usfleedsa:

„Mee—r—â! Stiprak — kahju! garaku foli! je lit waj duschu mat! . . .“

Mostahjâs uf leelzeta grahwjmalas. Romandea:

„Streeschus — prom!“

Jaunee apatsch-kareiwji streen wifî weenlihdfigeem foteem lihds pusstibam pa leelzeta dubteem. Kad bija jau labu gabalu tikuschî no Hailanowa — winsch komandea:

„Rinki aplahrt — prom!“

Noteiktâ kabrtibâ jaunee apatsch-kareiwji streenot apgreesâs rinki, un streenot atpakat winu soku spehreeni jauzâs ar komandas wahrdu atflanu:

„Ap—ap—lahrt—lahrt . . .“

Bet garam streenot teem Hailanows skaitija pehz foteem:

„Weens, divi, trihs, tschetri . . . Weens, divi, trihs, tschetri . . .“

Bija jau ap pullsten astoni, kad Hailanows sawus jaunos apatsch-kareiwjus eeweda rotâ. Wifî wini bija weenlihdfigi ar dubteem . . . No flata bija daschadi: bahli ar fauseem skateem . . . fahrti ar asaru pilnam azim . . . Mostahjâs wifî attal rindâ. Hailanows komandê:

„Mee—râ! . . . Sweiki waroni! . . .“

„Weselibu wehlam wezakam apmahzitaja kungam!“ atbildeja tattî jaunee apatsch-kareiwji.

„Pateizos par deenestu!“

„Preezigi zenstees, wezakais apmahzitaja kungs!“

„Ejat, fataisatees uf pirti!“

Uf pirti gabja wejee un jaunee apatsch-kareiwji kopâ.

Gewesti apatsch-kareiwji pirts preekschistabâ — wifî steidsfigi isgehrbjas. Steidsjas pirti . . . Dabun kipi. Gemehrz weschu. Atsehstas uf grihdas zits pee zita weenâ stuhri . . . zitâ stuhri wairati nometuschees zekos . . . bet kas tuwafu pee krahna — tee kahjâs — gaida, kad tiks pee uhdens . . . Lai kahdâ stahwolli — wifî zits pee zita faspeeduschees — masgâ, fit ar duhrem — katris sawu weschu . . . Steidsjas pehz uhdens pee krahneem . . . Kas jau kaut zit eelaidis uhdens — to gruhsch nost . . . Bet luhf — Baschmatows — paleet ilgat pee krahna. To nezeesch Kulagins, wideja auguma, faufs — pa Wolgu ar struhgam brauzis. Winsch stahw ari rindâ, kas gaida uhdens — fauz:

„No mahjees! . . . Man wehl ij nodatas wirsneeka wescha jamaigâ.“

„Bet es jau masgaju weschu pascham wezakam apmahzitaja kungam, — wezakam apatsch-foizeera kungam — Hailanowam,“ atbild Baschmatows.

„Kulagin, deenet negribi!“ No lahwu augschas fleeds Hailanows.

Kulagins nolaisch rokas gar kaileem sahneem, pagreeschas pret Hailanowu un atbild:

„Es wainigs, wezakais apmahzitaja kungs — peedodeet!“

„Melo . . . eemahzischu deenet . . . un lâ wehl . . .“

„Peedodeet, wezakais apmahzitaja kungs! . . .“

„Nu, manis deht, bet neaismirsti ko es fatu . . . Baschmatow, paldees par usjihribu deenestâ!“

„Preezigs zenstees, wezakais apmahzitaja kungs,“ atbild Baschmatows nometot weschu uf grihdas, issteepjotees taisnis lâ stihga . . .

„Labi, turpini darbu . . . tiff drihsti par jesreiteri . . .“ Noruhz Hailanows un fahf pehrtees.

Scho un schim lihdsfigu dsirdot un redsot, un juhtot weenumehr pee fewis peeglauschamees gan fittatus gan aufstakus — zitus kailus . . . Witumu spehfi sahfa atstahf . . . Winu fatureja kahds Iwanows, uslehja no sawa kipa aufstu uhdeni uf galwas, isweda preekschistabâ. Kad Witums jau ilgatu laiku bija sehdejis weens, winsch atzerejâs nupat jeb zitreis dsirdejis:

„Zums, jums — flitti paleet . . . bahlat . . . Man ar' tâ sahkmâ bija, bet peeradu . . . Neko darit — deenests . . . tehwijai . . . Deewam . . . Keisaram . . .“

Witums jau bija apgehrbees. Genahza pirts fainneeks — latweetis. Geteiza nahft uf pirti kad nawa „krona“ pirts. Witums neko neatbildeja. Newareja . . .

No pirts isnahza ari Hailanows. Pasfattijâs uf saweem sahbafeem — uf wineem auti bija lâ nomesti. Tos bija lizis masgat Rogam. Pasfattijâs ari uf pehdejo — fazija:

„Roga, kamdeht nepeezelees, kamdeht wirsneekam goda

neatdodi? — waj sem teefas wehlees tift? — tift . . . Waj tewis mahzijis neefmu ka tikai atejas weeta naw gods jaatdod? . . . Tew nemas kareiva isskata nawa. Par strahpi — wakarâ us fehki strahdat . . .“

Sahla isnahht ari ziti no pirts. Witums fehdeja un kluseja, kluseja tapeh3 ka sinaja: wifas wajasfibas issfaki sawam nodatas wirfneekam, winsch tās pašnos wswoda komandeerim, pehdejais tās pašnos rotas feldsebelim, bet feldsebels, isdewigâ reisâ, — rotas komandeerim . . . Kad scha wehl nestinaja — zeeta klusu — nestinaja . . . Tagad winsch to jau sinaja — zeeta klusu . . . zeeta klusu, jo — sinaja . . .

Sahlas stroja mahziba. Katrs apmahzitajs sawus apmahzamos nostahdija sewishta rinda. Zits apmahzitajs komandeja dobja balsi — itka no tahleenes kaut to fauktu atpakal . . . Zits jauno apafschkareiwju apmahzitajs — komandeja augsta balsi — itka zensstos pahrspeht wifu augstako balsi . . . Ziti komandeja widejas balsis augstumâ — itka fazitu: us labo . . . us kreiso . . . kad wajaga — rinki . . . Labi . . . Hailanows gabja no weena apmahzitaja pee otra . . . kledsa . . . fauza wifus par Kasanes bahri- neem . . . Bet feldsebels atfal fetoja Hailanowam, eeteiza winam eet labal par rotas sirgu puifi, bet newis buht par wezako jauno apafschkareiwu apmahzifchanâ . . . Winsch neprotot nemas isdift wineem semneeka isskata . . . wif ejot ka aismigufchi . . . wif galwas notahruschi . . . Ka winsch, winsch, feldsebels, jau otra mehnesi, swaigsnes no debestm rahwis nost, — kad bijis jaunais apafschkareiwis! Bet winam ari bijis zitabs wezafais apmahzitajs, newis tahds warsa un bleiwa ka — Hailanows . . .

Feldsebels deeneja otro deenestu. Waigi bija fahrti. Deguns farlan=eesilgans. Ar wirfneekem runajot, pehz lituma, winsch wineem sfatijas taifni azis, kaut ari wina maigâ frds to newehlejâs — azis asaroja . . .

Kad feldsebels nogahja tahlat, tad klusu winam atbildeja Hailanows.

Genahja ofizeeri. Feldsebels un Hailanows zeeta klusu. Ubi, ofizeerem neredstot, par kuhdam stroja, — rahdija nufus apafschkareiwem.

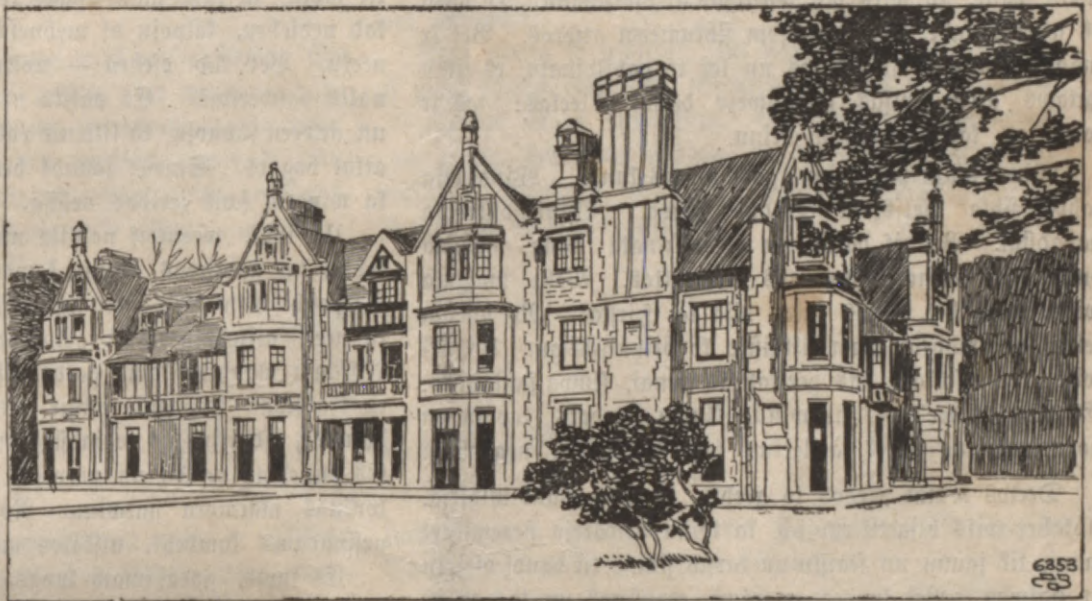
Beidsas mahziba. Rotnajs apsfatija kastes. Wifumâ wifis bija flitti: ismasgata wefcha ne ta falikta ka wajaga . . . gultas ari ne ta ka pagehr . . . Hailanowam teiza rahjeenu:

„Es tewi paschu komandeschu . . . un tewi komandejot ari nonemfchu us pagonem usfchuhtas strihpas . . . feldsebelim litfchu lai tew nostuwj bahrsdu . . .“

Rahds apafschofizeers pasneedja rotas komandeerim wirfswahrtus. Deenineeks atwehra durwis. Feldsebels komandeja:

„Rota meer—â!“ . . . Ofizeeri aifgabja.

Bungas jau sinaja ka jaet pusdeenâ, bet Hailanows wehl rahja jaunus apafschkareiwus:

Wodnortenas pils, kur tagad ufturas Manuels.

„Es juhs falauifschu“ ka nabagus. Gultâ nepfehfeet eegultees un peezeltees. Es juhs dshwus sem eerafchu — kamehr man juhsu deht atnems wezala apafschofizeera godu . . . Rotas — us augfchu! Pefehfstees . . . sofu fokeem, rinki apfahrt — prom! . . .“

Rotas fazehluschi, pefehdufchees us zetos faleektam tahjam, gabja, pehz eefpehjas gareem fokeem, rinki apfahrt, jaunee apafschkareiwu . . . Schahdi bija fauttee — sofu fofi . . .

Kad winu peeres jau spihdeja fweedros, un daufsi jau fahla krist us preefschu jeb atpakal — apafschâ, ehdamistabâ zitas rotas jau dseedaja luhgfschamu . . .

Hailanows ari farweem apafschneekem pawehleja eet pusdeenâ. (Turpmat wehl.)

Simboli.

No Fallija.

Lihdsas ar fuhnotu jumtu
Seltitos putektos
Seedeja ahbeles mihtas.

Tumfsakâ filgans
Raudfijas meschs
Ka fwefchs pret debest gaischo.

Marmora galwina.

Walerija Brifowa flahflinjch.

Wina teefaja par fahdflibu un peefpreeda tam gadu zeetuma. Mani pahrfleida ir taf, ka fchis wezis ifturejas pee teefas, ir apflahki, lahdos bija notizis pats nofeegums. Es dabuju atkauju fatiktees ar nofodito. Sakhuma winafch no manis kautrejas, klufeja, bet pehz tam ifflahflija wifu fawu dflhwi.

„Jums ir taifniba,“ winafch eefahla, „es efmu redfejis labakas deenas, ne arweenu efmu bijis eelas wasankis, ne arweenu efmu aifmidflis natts patwerfmes. Efmu baudijis ifglichtibu, efmu tehnikis. Jauniba man bija drufku naudas un es dflhwoju plafchi: katru deenu weefabas, balli, un wifs taf nobeidsas ar dferfchanu. To laiku es atzeros labi, lihdf pafcheem flhtumeem atzeros. Bet ir manas atminas iftruhkums un lai to papildinatu, es efmu gataws atdot wifas fawu wezo deenu atleekas: taf ir wifs taf, kas atteezas uf Ninu.

Wina fauja par Ninu, godajamais kungs. Wina bija lahda flhla dflsflzeta eeredna feewa. Wini dflhwoja nabadflgi. Bet zil dafka un ifflahflinata wina mahzeja buht fchinis noschehlojamos apflahkfos. Wefu mafgaja wina pate, bet winas rotas bija ka ifzirflas. No fawam lehtajam drehbem wina iftaiffla to brihnifchfigu. Un ari wifs ifdeenifchkais, kas peeflahras winai, flhwa fantafifflis. Es pats, fateefotees ar wina, flhwu zitadaks, labaks un nopurinaju no fewis ka leetus lahfes dflhwes negehlibu.

Deews winai peedos to grehtu, ka wina mani mihleja. Aplahet wifs bija til rupifch, ka wina newareja neemihlet mani, til jaunu un flahflu un kurfch flnaja til dauds dfejotu no galwas. Bet fur es ar wina eepafinos un ka, to es newaru wairs atzeretees. Weefabas, tumfa, atfewifchkas ainas. Luhl, mehfl teatri. Wina laimiga un preejiga (pee winas taf gadijas til reti!), eefuhz fewi katru lugas wahrdu, ufflahda man . . . Winas flmahdu es atminos. Pehz tam diwata kaut fur. Wina noleez galwu un faka man: „Es flnu, ka tu nebhff mana laime ilgi — lai, tomehr es efmu dflhwojufe.“ Schos wahrdu es atminos. Bet kas notifa pehz tam, un waj wifs, kas atteezas uf Ninu, ir pateefiba? Es nefinu.

Sinams, es pirmais wina pametu. Man taf ifflikas til dabigi.

Man bija fpihdofcha nahflamiba un es newareju fewi faiflit ar lahdu romantiflu mihleflibu. Man taf bija fahpigi, loti fahpigi, bet es pahrfpehju fewi un pat redfeju warona darbu eefch tam. ka apnehmos pahrzeest fchas fahpes. Tad dabuju flnat, ka Nina wehlat aifbraufufe ar wihru uf deenwideem, fur wina drihf mirufe. Bet atminas un farunas par wina tad ta mozija mani, ka es ifwairijos no wifam wehflim. Es zentos par Ninu nedomat. Man nebija winas portrejas, nebija winas wehfluku, neka, kas wina waretu atgahdinat. Un, faprotams, es aifmirfu winas feju, winas wahrdu, wifu muhfu mihlu, — faproteet, aifmirfu. Winas nebija wairs mana dflhwé,

itka es wina netaf nebhutu fatizis. Schini ihpafchiba — aifmirfl, ir kaut kas apflaunojofchs preefch zilwefa.

Gabi gahja. Es nestahflifchu jums, ka „taifflju karjeru“. Bef Minas es fapnoju tilai par ahrejäm fefmem, par naudu. Klahdu laiku es gandrihf aifflneedsu fawu mehrti, dflhwoju ahrfemes, apprezejos, man bija behrni. Pehz tam wifs lahla flt; feewa nomira, pakaulejees ar behrneem, es winaus nodewu radineekeem un tagad, Deews peedod man, netaf nefinu, waj ir dflhwi mani puifeniini. Saprotams, es dsehru. Modibinaju kantori — neifdewas, ifflcheedu fche pehbejo naudu un fpehtus. Weidsot nonahzu til tahlu, ka juhs mani tagad redseet. Weidsamos gados, kad nedsehru, kalpoju uf mehnefcheem fabrikas par flrahneeku. Bet kad dsehru — nofluwu uf flitrowas tirgus, natts patwerfmes. Es paliku uf flaudim breeflmigi fauns un arween fapnoju, ka liftenis pahrfmainifees un es fluhfchu atkal bagats. Sawus jaunos beedrus tapehz ari nizinaju, ka winaem fchis zeribas nebija.

Un luhl, weenreis noflalis un ifflahflis gahju pa lahdu fehtu, fur gadijeens deeflu lamdehf mani bija nowedis. Beepefchi pawahris man ufkleeds: „klauf, mihlais, waj tu neeff atflchdflneeks?“ „Atflchdflneeks,“ — es atbildeju. Aifflauja mani rafstama galda atflchgu uf labot. Nofluwu es krahfchna kabinetä, wifur feltijumi, glesnas. Paftrahdaju es, ifdariju kas wajadflgs un kundse eedod man rubli. Es panehmu naudu un peepefchi redsu uf flabina, uf koloninas marmora galwina. No fahfluma pamiru, pats nefinadams lamdehf, ufflatos un newaru tizet — Nina!

Es jums, godajamais kungs, faku, ka Ninu pawifam biju aifmirffs un te pirmo reis to fapratu, fapratu, ka efmu wina aifmirffs.

Statos, pats drebu un jautaju: „Atkaujeet, kundse, flnat, kas fchi par galwina?“ — „Schi, — wina atbildeja, — ir loti dahrga leeta. 500 gadus atpafat XV. g. f. taiffla.“ Noflauja mahfleneeka wahrdu, bet es nefadfldeju, teiza, ka wihrs fcho galwina efot no Italijas atwedis un ka lamdehf ifzehlufes pat wefla diplomatifla farafflifchanas flarp kreewu un italeefchu kabineteeem. „Bet waj jums patihlas,“ kundse jautaja. „Klahda jums tomehr moderna garfcha. Saka, ka aufls winai neefot ihfla weeta, deguns neefot pareifs . . . un ta tahfaku un ta tahfaku.“

Es ifflrehju no tureenes, ka reiboni. Ta nebija lihdfiba, bet weenlahrfchi portreja, pat wairaf — fawada dflhwes pahrradifchana marmora. Sakeet, zaur lahdu buhrumu XV. g. f. mahfleneeks ir warejis rabit tas pafchas masas, palihlas aufls, kuras es ta pafinu, tas pafchas drufku eefchlibas azis, nepareifo degunu un garo, eeflippo peeri, zaur ko negaidot isnahza wifwaldflnofchaka, wifflahflata feeweefchu feja. Zaur lahdu brihnumu wareja dflhwot diwas weenadas feeweetes. Weena XV. g. f., otra muhfu deenas. Bet ka ta, no kuras tifa pagatarwota galwina, bija lihdfiga Minai, ne til ween zaur raffluru, bet ari dwehfla, es newareju fchaubitees.

Schi deena pahrmajija manu dſihwi. Es ſapratu ir wiſu ſawu iſtureſchanàs netreetnibu pagahntè, ir wiſu ſawas kriſchanàs dſilumu. Es atſinu Ninu, kà man no liſttena ſuhtitu engeli, kuru es biju atſtuhmis. Pagahnti atgreest naw eephejams. Bet ar alkumu es ſahku uſlaſt atminas par Ninu, kà uſlaſa atleefas no dahrgas, ſaſſtas wahſes. Zil maſ winu bij! Kà es ari nepublejos — newareju neta weſela iſweidot. Wiſs bija titai drumflaſ un ſchkilas. Bet kà es lihgfmoju, kad man iſdewàs dwehfelè eeguht kaut ko jaunu. Atminotees un pahrdomajot es pawadiju weſelas ſtundas; par mani ſmehjàs, bet es biju laimigs. Es biju wezs, wehlu bija eefahlt wiſu dſihwi no jauna, bet wehl es waru ſawu dwehfeli iſtihrit no netiklam domam, no niſnuma uſ laudim, no kurneſchanas pret Raditaju. Atminas par Ninu bija lihdfigas ſchai ſchliſtiſchanai.

Kaiſligi man gribejàs ſtatuju wehl reiſ apſtatit. Es klejoju weſelus wafarus gar mahju, kur wina atradàs, zentos eeraudſit marmora galwinu, bet wina atradàs taſlu no logeem. Es pawadiju naktis mahjas preeſchà. Es paſinu winas eedſihwotajus, iſtabas eefahrtojumu, eepaſinos ar apſalpotajeem. Wafaru ihpaſchneeki aiſbrauza uſ wafar-

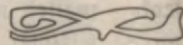
nizu. Bet es wairs newareju zihnitees ar ſawu wehleſchanos. Man liſtàs, ka uſſtatijis wehl reiſ Minas marmora galwinu, es atminetos wiſu lihdf galam. Ta buhtu preeſch manis pehdejà ſwehtlaimiba. Un es apnehmòs iſdarit to, par ko mani noteefaja. Juhs ſineet, ka taſ man neiſdewàs. Mani wehl preeſchiſtabà nokehra. Teefa iſſlaidroja, ka es eſmu bijis iſtabàs kà atſlehdſneeks un pehz tam neweenu reiſ ween manits pee mahjas. Es biju nabags, es uſlauſu atſlehgas. Bet nu ſtaſtam beigas, godajamais kungs . . ."

„Bet es eefneegſchu pahrfuhdfibu, es teizu, un juhs attaiſnos.

„Kamdehl?“ atteiza wezais. „Neweenu mana noſodiſchana nenofkumdinàs un neaptraipis, un waj naw wiſs weens, kur es domaſchu par Ninu — naktis patwerſnè waj zeetumà?“

Man nebija ko atbildet, bet wezais peepeſchi pazehla uſ mani ſawas ehrmotàs, iſſeedejuſchàs azis un turpinaja:

„Weens mani apmulſna. Warbuht, ka Nina nemaſ naw bijuſe, bet mans nabaga, no alkohola atſlahbuſchais prahts ir iſdomajis wiſu ſcho mihlas wehſturi, kad es ſtatijos uſ marmora galwinu? . . .“

Wezà mahja.

F. Sologuba ſtahts.

Ta bija weza, leela, koka weenſtahwa mahja ar ſchlehrs- iſbuhwi juntà. Schi mahja atradàs kahdà ſahdſchà ween- padſmit werſtes no dſelſszeka ſtajijas un werſtes peezeſmit no aprinka pilſehtas. Kahdreis wina bija noſrahſota ſilganà krahfà, bet nu jau ſen kamehr pawifaſ nobahle- juſe. Juntàs, kureſch kahdreis bija ſarkans bijis, tagad bija tapis tumſchi bruhns. Bet teraſes ſtabi bija wehl koti ſtipri, tàpat kà lapenes un ſolini dahrjà uſturejuſchees it weſeli un krummajos ſtaltojàs Afrodite. Titai dihtis bija pahrwiltts ar uhdens augu ſeedeem.

Tà wezà mahja ſtahweja tur meerigi ſnaudoſcha un liſtàs, ka ta pilnin pilna atminam: gut, ſnaufch, ſapno, atzeras un ar laiku paleel druhmi behdiga, atminotees, kà te peepeſchi uſmahjàs ſehri behdigu, gruhti ſmagu atminu wirtnes.

Schai wezajà mahjà, kaſ kà kluſt meerigi ſnauda ſalà, meerigi duſoſchà dahrja widu, taſku aiſ beſgaligi lihdfeno, pahraf weenmutigo lauku iſplatiſjeem, wiſs aiſween wehl atradàs pa wezam, gluſchi tàpat, kà kad wehl wiſa gimene pa wafaras laiku atradàs kopà, kad wehl bija dſihws Borifs.

Tagad mahjà dſihwoja titai trihs ſeeweetes: Bora wezmahmina, Jelena Kirilowna Wodokenſka, Bora mahte, Sofija Aleſkandrowna Oſerowa un Bora mahfa, Natalija Waſiljewna. Ir wezite — wezmahmina, ir mahte, ir jaunà meitene iſrahdijàs koti meerigas, daſchreis pat preezigas; winas dſihwoja jau otru gadu wezajà mahjà un gaidija

ſawa jaunakà gimenes lozekta — Borifa. Ta paſcha Borifa, kura wairs naw ſtarp dſihwajeem.

Winas weena ar otru par to gandrihs nepawifaſ ne- runaja. Bet ar domam, atminam un ilgam par to un pehz ta bija pilditas wiſas wina deenas. Ar laiku ſcho domu un ſapnu weenmutigi lihdfenos audos eeaudàs ari melni ſehru deegi, un nobira ſmagi aſaru graudi.

Kad degoſchà ſaule ſtahweja ſawà wiſaugſtakà weetà, — kad ſtumjais mehneſs ſinteja, — kad rihteem, rihta blaſſmai ſahrtojotees, wehſa wehſmina dabu weldſeja, — kad, ſaulei reetot, wafara blaſſma aſſnaineem ſmeekleem ſemi aplampa, — tſchetros, wehſeklim lihdfigos tempos, no eepreezinajoſchàs rihta blaſſmas ſajuhtas pretim ſahpigi degoſchu ſtumju wirſotnem neatlaidigi ſchuhpodamàs, tàs wiſas trihs pahrmifchus ween pahrdſihwoja pret preeſch- meteem un laiſkeem i ſmpatiju, i antipatiju. Nihta blaſſmas preeks, — weens, — deenas ſpoſchuma ſtumjas, — diwi, — wafara blaſſmas meers, — trihs, — baltàs naktis ſehras, — tſchetri! Schuhpotnes pakahrtas augſtu, augſtaf, daudſ daudſ augſtaf, nekà tàs, uſ kurem ſchuhpojàs un aiſſchuhpojàs winſch.

Sche bahli ſahrtajà rihta blaſſmà, kad dahrjà logu preeſchà, aiſ ſmilſchainà laukumina un aiſ apafajam puſu dobem preezigi ſatojoſcho ſtalto, balto behrſu walgee ſarini wehl ſemjup fleezàs, — ſche bahli ſahrtajà rihta blaſſmà, kad no upites peldu weetas puſes wehl iſpluhda mitrs

wehsums, — tā pirmā no šīm trijām usmostas Natašča. Bīf preezigi ir usmostees bahli fahrtajai rihta blahsmai austot! Atmest nost weeglo, mihtst apsegu, atspeestees uf elkona, pagreestees uf fahneem, — un flatitees pa logu melnām, platām, fehru skumju pilnām azim. Zaur logu, semu pahri par tahfajeem baltajeem behrseem, redsama debes, un šchis debes malā, zauri pahr semi pahrlahtā apsega transporantam deg spehzigās, gaischās ugunis bahli fahrtā, preezīgā rihta blahsma. Tās klufajā, bahli preezīgajā eefwehlojumā ir tahds jaunu kaislibu un pusfapnojoschu wehleschanos eedwesums — dsenukis, tahds spehta ispluhdums, tahda laime un tahdas behdas! Smaidoscha pluhst rihta blahsma zaur weeglu, weeglu rihta asaru rasu pahr baltajām majpukitem — kreimenem, pahr plascho lautu silajām wijolitem!

Bet kapeh; tad asaras! Kapeh; schis natts skumjas un fehras! Ais loga tatschu schuhpojas peepeets wifu kaunumu aisdosenoschais pukes sarinsch. To peelahra wezmahmina, un wezā aulle neatkauj to nonemt. Schuhpojas un sato tur brihnuma pukes sarinsch, un smaida faufu saku smaidu. Smaida ari Natašča klusu, maigi fahrtu smaidu.

Seme usmostas rihta swaigajā spirtumā, un lihds Natašchai jau aispulhst usmostoschās dšihwibas balfis. Tur, walganajos, lokanos sarinos weegli schuhpodamees, trofchnaini tšchuwina putnini, — tur tahlumā ais loga dsirdamas gari schuhpodamees pluhstoschās raga flanas, — te tuwu tuwumā, pa smilšchaino zelinau sem loga dsirdami tahda gahjeja smagi, zeeti sperti foti. Dsirdama kumeta preezīgā sweegschana un ar kaut ko nebuht nemeerā esofchu gowju gari steepā mauschana.

Natašča peezešas, pašmaida par kaut ko un peeet pee loga. Winas „logs stahw augstu pahri pahr semi,“ schkehrsisbuhwē; tas ir plats un fastahw no trim nodakam. Natašča logu aiskarus pa naktim tam preekschā newel, lai nelauptu aismeegoschām azim mirdoscho swaigschau wehsumu un lai neaissegtu fintejoschā mehnescha sposcho gihmi.

Ais dahrsa behrsineem un ta kruhmajeem redsami jau no pat behrnibas tif wisai mihtee plaschee lauft, ar faweem eeslihpajeem uftalnineem, ar flaideneem tihromeem, ar sakajām birstalam, ar atsewischkeem sakeem kruhmineem. Ir tihkami-preezigi ap firdi attaiht logu, atwehrt to ar stipru roku, — un wehl no meega degoschā gihmi tewim no tuwejās upites maigu puhsmu pretim pluhst atspirdsinajoschs rihta wehsums.

Un wijas upite pa sato palahju lihsumu lihsumeem nihigi islozidamās. Ta wehl pa pusei aissegtā no atlikuschajeem baltās miglas piteem, kuras pahrlahjs pret rihtu tika farauhtits. Upite pate titai te weenā, te otrā weetā paspihd; pa leelai dafai to aissebs pasemi islihkumoti krasiti, bet tahfu tahlumā winas raibotais zefsch gaischi sakajā sahle apshmetis no tumschi sakeem wihtoleem. Meerigi klusa lihfschu lotschu tel upite sawu gaitu.

Natašča weikli nomasgajās, — tas tatschu bija tif wisai patihkami leetees uf plezeem un kalla aufstu uhdeni. Beh; tam wina firsniigi behrnischā pahahwibā noskairija rihta luhgschanu, preeksch kaktā, wehl krehslainā patumsā

atrodoschās swehtbildes nomesdamās zetos, ne uf grihdsegas waj tepika, bet taisni uf grihdas, — tā esot Deewam tihkamati.

— Deews Kungs, dari brihnumus! — tā wina latru rihtu atfahrtoja sawu itdeenischko luhgschanu, un noleezās ar peeri pee grihdas.

Natja peezehlās. Tad steigschus usgehrba brunzischus, weeglu, gaischu bluhsti ar plateem plezeem un taisnsluhrainu isgreesumu uf kruhtim, aplika ahdas jostu ar platu sprahdsi muguras puse, uf ahtru roku sapina un tā nekā apwija ap galwu smago melno matu bisi, weikli tur eebahsa raga kemmites un adatinas, kahdas nu pa rokai gadijās, un, usmetuse wehl uf plezeem peleku, tihkami mihtstu abitu wilnas lakatu, wina steidsās iset uf wezās mahjas terases.

No mahjas augschējās schkehrsisbuhwes pa eefschpuff lejup wedoscho, paschawro trepju pahahpeeni sem Nataščas kahju weeglā speedeena kluff tšchihsteja; aufstās dehfu grihdas zeetā fajuhta sem fltām kahjam patihkami kutinaja un weegli kairinaja.

Kad wina bija nokahpuse lejā un gahja pa koridoru un zaur ehdamistabu, ta spehra solus klusnam, klusnam, lai mahte un wezmahmina nedfirdetu, — lai tās neusmostos un neuzjeltos. Sejā tai mihtu, maigu ruhpu is teikfme; usajis sawilkstas tahdu pat ruhpu grumbās. Ruhpes gihmiti tā tais deenās eespeeduschās, tā ari palituschās.

Ehdamistabā logu aiskari wehl nebija atwillti, un istaba isskatijās tumscha un behdiga. So ahtraki gribejās isskreet zaur to, garam plati isplehstajam galdam, taisni zauri, un nebija ne masakās patikas apstahtees pee busetes, pa nemt tur kaut ko un eekost. Ahtraki, ahtraki! Brihwibā, plaschumā, gaisā, pretim besruhpijās rihta blahsmas smaideem, kas nu jau pilnigi aismirfufe wisus sawus apnihkoschi garlaizigos watarus.

Uf terases bija gaischs un wifs swaiguma pilns. Nataščas gaischais uswalks peepefschi aisdedsās bahli fahrtās rihta blahsmas smaideem; maigs wehsums atpluhda no dahrsa un mihlinadamees skuhpstija Nataščas kahjas. Atspeedufes ar sawu kailo roku smalkajeem fahrtajeem elkoneem uf terases eeschogojuma platajām malam, Natašča nosehdās uf weegla pihta krehsla un nehmas flatitees uf to puff, tur siarp kruhmajeem dahrsa fehtā atspihdeja wahrtini un ais teem tahda dafa no pelekā zeta, kufsch bija tif koti klufs un bahli fahrtajā rihta blahsmā tahds laimigi meerigs. Wina flatijās ar sawu dsiko, melno azu zeefcho flatu ilgi un nenowehtdamās. Kahda dšihlina lehni trihjeja kreisajā mutes kaktinā un tifko manami no drebeja wisai retumis pamirfchkinato azu kreisais plaktinsch. Aisween bet wairak un redsamati fazehlās afa wertikala grumbina siarp abām azim. Gluschi lihdsigi dreboschās, gaischi starojoschās rihta blahsmas ispluhschana energisli leelumā peenehmās ari Nataščas waj nepawisam nenowehtdamos, nekustoschos azu usmaniba. Un ja meh; tā ilgam noskairitos uf schahbeji agrā rihta blahsmā sehdoscho Natašchu, tad droschi ween redsetu, ka wina ta, uf to

flatas, nepawisam neredi, un la winas pahraf tahkaiš flateens kawejas ne ſcheit, bet kaut kur zitur, uš kureeni ar' taš wehrſtš. ■

Leekas itkà wina zenſtoš eeraudſit to, ka naw, — to, to gaida, — to, kaš eerauſeek, — eerauſeek, atnahkš wehl ſchodeen. Ja ween notikš brihnumš. Un kà gan waretu buht beš brihnuma!

Tomehr aišweenam un aišweenam norit winas preekſchà tikai ta pate weenmuligà iſdeenſchiba. Wiſſ preekſchmeti aišween weeni un tee paſchi, un ari tanikš paſchàš weetàš; un weeni un tee paſchi zilweki, tà ſchodeen, kà rihtu, tà weenmehr. Muſſſcham ween tee paſchi muſſſcha zilweki.

Steigſchuš, neweikleem ſoſeem dewàš uš preekſchu ſem-neeziſch; wina, palaweem apkalto ſmago ſahbaku trokſniš uš mahlainàš ſemeš atſkan iſ uš ſata dobjì jo dobjì, — neweikli, iſ uš ſota gaſſeledamàš, ſchuhza uš preekſchu pa miſkſto rafaino zetmalàš ſahliti baſam, nodeguſchàm kahjam un augſtu ſazelteem bruntſcheem kahda ſeerweete, — bailigi uš wezo mahju atſlatidameek, aiſſſtrehja ſaulè tumſchi nodeguſchee, puſapgehrbtee behrnini, baltàm galwinam, pehž iſſkata tahdi miſligi — tihtami. Garam un garam wiſſ. Neeuens neapſtahjàš pee wahrtineem. Neeuens ari neredſeja jaunàš meitenek aiš neleelà teraſek ſtaba.

Sehtmalà ſeedeja meſcha roſchu ehrekſchu kruhmš, ne-ſaudſigi kaiſſdamš ſawu pirmo ſeedu bahli ſahrtàš lapinaš uš kahzelina ſahrti dſeltenàš ſmilts, ſeedu lapinaš, kaš paradikſki newainigaš ari pee ſawas kriſchanaš. Dahrſà ſmarſchoja roſek ſaldi, kaiſli un naiwi; winu dedſigee, ſpehžigi gaiſchee ſmaidi pluhda augſchup uš teraſek — pretim debekſ ſeltitai rihta blaſſmai, pluhda turp ari ſcho roſchu deewiſchki tihraiš aromats, tiſ pilnš newainigu, ne-ſlehpjamu ilgu un wehleſchanoš, žiſ ween newainigš wiſſ bija pirmradità paradikſ, tiſ newainigu, žiſ newainiga wirš ſemeš ir tikai daiſo roſchu tihrà ſmarſcha. Aiš paaugſti-
najuma, kur raibam pallahjam lihdiſigi diſchjojàš baltà tabaka un ſahrtàš magoneš, ſakumu widù balti atſpihdeja marmora Afrodite, kà muſſſchigà ſkaiſtuma praweetiba, tur ſchis, ſatàš, walgàš, ſmarſchojoſchi ſtanàš dſihwiſas ſtarpà, kaš ilgſt tikai azumirkka deenaš garumu . . .

Un Nataſcha pate ſew klufu tſchukſteja:

— War jau buht, ka winſch buhš toti pahrwehrteek. Un tu wina wairš nepaſiſh, kad taš atgreiſeek.

Un pateekſ, nopeetni nolauſdamàš, wina iſdſirba ta balſ, ſkanu, dſiku balſ. Un pateekſ, nopeetni eekſtatidamàš, ta eeraudſija wina melnàš azis, wina degoſcho, waldoſcho jaunibaš ugunu pilno ſlatu. Un wehl eekſch kaut ka eeklauſdamàš, un wehl eekſtatidamàš tahlèš — wina peepeschi uſlehzàš kahjàš, nolèekdama pret kaut to klufe-joſchu ſawu juhteligo auſi, nekuftoſchi un zeekſchi peegreeuſe kaut kam ſawu dſiko ſlatu. Tà wina gluſchi itkà ſaſtinga ſchahdà gandriſ pušmeſchonikſtà ſtahwolli, un eedegoſchàš rihta blaſſmaš ſahrtee ſmaidi kà nedroſchi ſpehlejàš uš winas nobahluſchàš ſejaš.

Kaut kaš tahfumà eekleedſàš, gari un ſkani.

Nataſcha nodrebeja. Nodrebinajàš, nopuhtàš un pee-zehlàš. Pa kuſtoſcheem, plateem patahpeeneem wina no-

kahpa dahrſà uš ſmilſchainà lautumina. Tur eekſchirkſtejàš ſmilſchainee akmentini ſem winas kahjam un ſmallajà ſmiltajà weegli eekſpeedàš tàš ſchawro maſo kahjinu pehdàš.

Nataſcha peegahja pee baltà marmora.

Igi wina noraudſijàš meerigi ſkaiſtajà deeweetek ſejà, ſchis ſkaiſtuma deeweetek, kaš weenmehr wehl atradàš tiſ wiſai tahfu no muſſu garlaižigàš, wahrgàš dſihweš. Igi wina noraudſijàš tàš muſſchigi jaunajàš meekàš, kaš tur, nekahdàš kauna juhtàš nepaſiſhtot, ſtahweja muſſu preekſchà kailaš un ſolija mumš newiſoſchuš atſwabinaſchanaš preekuš, beš meleem, beš iſliſſchanaš. Roſek ſahrtjojàš gaiſchi pee ſchi ſtingribu iſdwefoſchà pjeſtala; winu, tikai iſhu laiſu paſtahwoſchais, gaiſchi ſahrtu ſmarſchu burwi-gumš tihtami peemaiſijàš muſſchigà baltà ſkaiſtuma burwi-gumam. Un klufi, it klufi tſchukſteja Nataſcha Afroditei:

— Ja winſch atnahkš ſchodeen, tad ek eekliſchu wina uſwalka pogu zaurumà wiſſſahrtako, wiſſmihtako roſi. Wiſſſch ir no ſejaš tumſchš un azis winam ir melnaš, — at, tapehž wiſſſahrtako no tawàm roſem!

Paſmaidija muſſchigà, peeturedama ar ſawàm brih-niſchtàm rokam maigàš krolàš pa zekeem lejup ſlihdoſchà apſega malaš, un teiza beš ſkanam, bet tomehr ſaprotami:

— Ja.

Muſſchigš ja katram dſihweš ſtahſtam, muſſchigàš iro-nijaš ſmaids, wiſſſkaiſtatàš deeweetek ſmaids, wiſſſkaiſtatàš un wiſſbreeſmigatàš deeweetek ſmaids.

Bet Nataſcha ſtahſtija tahkat:

— Un ek ſew nopiſchokš no gaiſchi ſahrtajàm roſem kroni, un atlaidiſchu wakam ſawu matu biſek, ſawu melno, garo matu biſek, un uſliſſchu tad kroni galwà, un tad ek dejoſchu, greeſiſchokš rinkokš, ſmeekſchokš un dſeedaſchu, lai winu apmeerinatu, lai winu eepreezinatu.

Un atkal winai atbildeja muſſchigà:

— Ja.

Bet Nataſcha turpinaja:

— Tu winu atzereek. Tu winu paſiſti. Suhš, deewi, wiſu atzereek, wiſu atminateek. Tikai mehš, — žilweki, aiſmirſtam. Lai ſadragatu un raditu, — ſewi un juhš.

Un baltà marmora klufeſchana à aišweenam ween weenkš un taš patš muſſchigi apſtipriſochaiš ja. Atbilde, kaš weenmehr apmeerina. Ja.

Nataſcha nopuhtàš, un nowehrſa no marmora azis. Rihta blaſſma eedegàš, un wiſſ preezigàš eedwekmaš pilnais dahrſš pahrpulhda muſſchigi jauneem, muſſchigi lihſmeem rihta blaſſmaš ſmeekleem.

Pehž tam Nataſcha klufinam nogahja pee dahrſa wahr-tineem, un atkal ilgi noſtatijàš uš zeta. Tiſ zeekſchi wina turejàš pee wahrtinu wiršdakaš, itkà kad te jau wajadjetu toš atwehrt ta preekſchà, kaš atnahkš, ta preekſchà, kuru gaida . . .

ſazeldamš gaiſà pelekòš zeta putekkuš, ſauleš lehktu wehſtoſchais, mitraiš wehſch lehni puſſmoja Nataſchai ſejà un tſchukſteja tai auſiš kaut to neſchehligu, kaunu, gruhtu baiſmu pilnu. Taš itkà apſtauda winas ilgàš, winas gaidaš un winas nozeetinajuſchokš meerigumu.

Wehjsch, kas tu wisur puhti, tu wisu fini, tu wisu gribi, tu zelees un krihti, un dobees projam besgaligos tahumos. Behdas un preekus puhsmodams, tu plubsti projam nefasneedsamās tahlēs.

Wehjsch, kas tu wisur mehdī puhst, waj tu efi apli-
dojis ari tās semes, tās weetas, kur winsch mahjo? Waj efi atnefs no wina jel kahdu masako finu? waj atnefs?

At, kaut jel buhtu no wina waj weenu nopuhtu atnefs jeb aifnefs to winam, waj weena weeniga wahrda weeglu, bahu nojauſmu!

No faules lehktu wehstoschā wehja fahrtojas un peetwihst gihmis, peefartst azis, tumschi fahrtās lubpas farauzas, melnajās azis ſapluhst aſaras, un ſalihst teewais stahws, — tas wifs no ta, ka puhſch ſchis wehjsch, wehfs, tufnefs atgahdinoschs, bejuhtigs, mundrs wehjsch, bes kahdas lihdsalibas ſajuhtas, bes kahdas lihdszeetibas. Puhſch un puhſch ſchis wehjsch, kà nekad neatgreeschama ahtri ſkrejoscha laika puhſma. Puhſch, dsek, ſtumkina, un neschehlo, bet dodas tik prom.

Dodas prom uf preeſchu, un beſſpehzigā atkriht atpakaf uf semes rihta blahsmā pelekiſahrtā, bet tomehr wehl aifween tumschi apſupejuſe, bahlā zetu ſmilts. Ta ſajantufe wifas ſawas pehdas, ta aifmirjuſe wifus, kas pahr to pahri gahjuſchi, un tagad guk rihta blahsmā wahji fahrtodamās.

Un pagurſt firds no ilgu gaidu ſaldām ſtumjam. Un runā kaut kas tumsch, klusu runā un ſchukſt Nataschā auffs:

— Winsch atbrauks. Winsch ir jau zekā. Buhtu jel ſagaiddiufe.

Natascha atwehra dahrsa wahrtinus un ſteigſchus iſgahja uf zekā; wina dewās uf to puſt, kur, weenpadſmit werſtis atſtatu no wezās mahjas, atradās dſelſzeka linija. Wina aifees werſtes pnsotras no mahjas lihds upes uſkalmam, apſtabfees un ſahfs ſlatitees.

No ſchejeenes ir pahredsams wifs zekſch. Kaut kur no lejas, lauka malā, dſirdams aſs ſloſas kleeſeens. Tihkami ſwaigi ſmarscho ſahle. ■

Uſleh3 faule. Peepeschi wifs top balts, gaischs, ſtādr, un preezigi pretim ſmejas plaſchās tahles. Rihta wehjsch uſkalmi ir ſtiprats un tihri leekas, ka winsch ſawas tufneſcha ſtumjas ir jau aifmirfs.

Sahle no rafas ir tahda ſaſlapufe un lihpt tik tihkami maigi pee kahjam, bet pa winas wirſū laifas daudſtraſſaineem dimanteem lihdsigi iſkaiſtas ſpoſchas, ſkaidras rafas aſarinas.

Sarkanā faule ar ſwinigu gauſumu pazetas pahr horizonta ſilo miglu, — un winas ſarkanā, gaischajā degſchanā ir iſmanama klusu ſehru eepreeſchſajuhta. Natascha nolaiſch ſawu ſtatu uf rafas apſlajinato ſahli. Pukites mihkās! Te wina eerauga debefs ſilo uſtizibas pukiti. Bet kas tab tas! Tur pat tuwumā ari kà nahwes atgahdinataja — melnā drigene. Nu, kas par to! Wina jau ir wisur! Apmeerinat, apmeerinat debefs ſilās pukites! ■

— Ne weenas no jums nenoraufchu, un ne jau no jums, manas debefs ſilās, kroni pihschos.

Wina gaida, ſtahw, ſkatas.

Buhtu jel parahdijeēs uf zekā, eeraudſitu wina to, wina to paſihtu tublin, no tahleenes. Bet naw jau, — naw neta. Zekſch ir tufſchs, un mehmi ir walgee klajumi.

Wina paſtahwejās, iſgaidijās un aifgahja atpakaf. Kahjas winai ſlihka mihſtājā ſahlē un ſahku augſtaje ſatee ſteebri tinās ap ſmalſajām kahjinam un, peefkarotees gaischā uſwalka malam, kluff ſchwihſteja. Winas ſlaidās roſas ar fahrtajeem elkoneem ſtahweja padewigi ſemjup nolaiſtas un eetihtas abitā pelekā lakatā. Azis bija jau ſaudejuschas leela ſpehka iſteifsmes pilno ſpoſchumu un winas iſklaidetee ſtati ſtraidija no preeſchmeta uf preeſchmetu.

Bil reifes wini naw gahjuſchi pa ſcho zetu wif kopā, i mahſna, i Borits! Bija tik preezigi un jautri troſſchnaini. Par ko wifu netika runats! Kà wini ſtrihdejās! Kahdas warenas himnas dſeedaja! Tagad wina ir weena pati, un Borits wairs atpakaf nenahk, winsch wehl aifweenam nenahk.

Winsch neſina, ka to gaida. Neſina, kà wina gaida. Neta neſina. Un neſinās ar'?

Nataschas firdi uſmoſtas ruhgtu atminu eepreeſchſajuhtas. Nogurdinato atminu tumschumos jau dauſas, ſmagi ſchahldama, kaunā tſchuhſta.

Lehnam un wilzinadamās Natascha atgreeschas mahjā. Winas azis ir noguruſchas un maldas apkahrt ſehrigi, un peepuhletee ſtati ſlihd aifween wairaf lejup. Sahle iſleekas winai nepatihkami mitra, wehjsch pawifam pretigs, kahjam ir par ſlapju un uſwalka malas ir kluruſchas no ſlapjuma mitras un ſmagas. Jaunās deenas jaunā gaisma, ar faules ſtaru ſpoſchi apſpihdetās, ſmejoſchās rafas wilneem, putnu dſeefmu ſkanas un kauſchu balſis — wifs winai atkal pa wezam uu nezeefchami — aſs un uſbahſigs. At, kaut jel nemas nebuhtu atnahkufe jauna deena! Kaut wina wairs nefauktu uf nefasneedsamo! Aifween dſirdamaks top neschehligo atminu biklais troſſnis, nepahrwaramo ſtumju ſmagā naſta uſwekas kà peleki miſu kalni uf firds, un rihkle zeeschi aifſpeeschas no neschehligi mozoſchās aſaru eepreeſchſajuhtas.

So tuwat nahk mahjai, jo ſteidſigaki top Nataschas ſoti. Aifween ahtrat un ahtrat, ſehrojoſchās firds puſteeneem ſteidſoſchi pazetotees, ſkreen Natascha pa ſaufo mahlaino zetu uf preeſchu, wina ſkreen pa leelzeka malas kahzelina no kahjam gahjeem nomihdito mihkto ſahli, pa walgani tſchirkſtoſcho dahrsa zelinu granteenu, kur wehl uſglabajuschās winas rihta blahſmai auſtot eemihkās maigās pehdinas, wina ſkreen pa wehl neſlauzitās grihdas ſiltajeem dehteem, kas pahrlahti ar putektem un gruſcheem un atduras uf iſbrihnijuſchās ſchahwajoschās Glaschas, tab ſteigſchus un ar troſſni uſſkreen augſchā ſawā iſtaba, un metas gultā. Tad wina eetin galwa deki un beidsot — aifmeeg.

* * *
(Turpmat wehl.)

Apfkats.

Winu Majestatu pahreeschana us Wolfs- gartenas pili.

No Frankfurtas pee Mainas sino 24. (11.) oktobri: Winu Majestatem Kungam un Keisaram ar Kundsji Keisareeni Aleksandru Feodorowu un ar Wina Keisarisko Augstibu Leelnašu Tronamantineeku un Augstajam Meitam labpatikas pahreet no Friedbergas us Wolfsgartenas pili. Tai pascha deena Winu Majestatem ar Hesenē leelherzogu un leelherzogeeni labpatikas dotees us Darmstadtī, lai buhtu klast pee leelherzogu wezatu mirstigo atleeku pahweetoschanas no weza mausoleja jaunaja. Parastijis: Galma ministrs barons Frederiks.

Migas Laukfaimneezibas Zentralbeedribas pilna sapulze scha gada 5. oktobri.

Sapulzi preekschneeka agronoma W. Skubina flimibas deht atklahj wina weetneeks swehr. adv. J. Ansbērgs. No 50 Zentrales beedribam=beedrenem delegatus atsuhtijuschas 47 beedribas pawisam 60 delegatus. Par sapulzes wadoni, ka jau sinots, iswehl mahjitaju P. Gailiti.

Wispirms sapulze spreesch par trona laukfaimneezibas mafchinu nodofchanu beedribu leetofchanā. Walde sino, ka semkopibas departaments peeschkibris Zentralbeedribas semkopju starpā isplatamu laukfaimneezibas mafchinu eegahdaschanai preeksch 1910. gada 1600 rbf. Sachtot ar 1911. g. waldbiba nodibinaschot Preekulu muischā „mafchinu ismehginaschanas staziju“, par turas wadoni isredsets W. Skubina tgs. Waldbiba agronoma Skubina algoschanai un stazijas ustructureschanai dodot $\frac{2}{3}$ un $\frac{1}{3}$ jados Zentralei. Bet neesot Zentralei preeksch tam lihdsjektu. Lai tahdus eeguhtu, mafchinas pehz waldes domam jaisdala beedribam leetofchanai pret sinamu atlihdifibu. Iszefas par scho jautajumu garakas debates, pee lam israhdas, ka pat ne wiff waldes lozefki ir ar scho mafchinu leetofchanas kahrtibu flaidriba. Adwokats Reinfelds peeprasa, waj tik ween Zentralbeedribai esot jel mafteesiba nemt par waldbibas dahwanu atlihdifibu? Wairaki runataji aisrahda, ka teeschu atlihdifibu par mafchinu leetofchanu newarot nemt Warot to nemt tikai pabalsta weida mafchinu ismehginaschanas mehram. Wagners proponē mafchinas paturet tikai Zentrales Preekulmuischā, tur jau ar' wareschot wiff, kas ween to wehleschotees, ar winam eepashtees. Tatschu leelaka daka paleek pee tam, ka mafchinas dodamas gan beedribam, lai tahdeji tas waretu ismehginat daschados Baltijas apwidos. Beidsot nolemj mafchinas beedribam dot leetofchanā tikai us noteikta laika, pee lam preekschrota dodama tam beedribam, turas fneeds Zentralei preeksch mafchinu eegahdaschanas wairak pabalsta. — Dtrs deenas kahrtibas punktis ir: semes atdalifchana no Preekulmuischās weeteja pagasta ministrijas skolas wajadsibam. Pagasts preeksch schi mehra luhdsot 10 deset. Sapulze nolemj atschirt ministrijas skolai nepilnas 5 desetinas. —

— Treschais darbības punktis: waldes peenemto agronomu un instrukturu apstiprinaschana amatos. Winu wahrbi, ka ari algoschanas kahrtiba lasitajeem pasihstami jau no agrakeem rasteem par scho paschu jautajumu. Sapulze Zentrales waldes rihzibu schai sinā peenem un apstiprina. Tahat wehl nolemj agronomeem us lauku beedribam preekschlasijumus noturet brauzot, maksat dselsszefu otrā klast un samaksat ari sirgus un bes tam wehl 3 rbf. (nebeedrenem=beedribam 5 rbf.) deenas algas winu isdewumeem. Schi nauda eekasejama no pascham preekschlasijumus farihkotajam beedribam. — Pehz tam sapulze noklausas agronoma Alberinga sinojumā par Preekulmuischās faimneezibu. Zentralbeedriba esot fanehmuse muischas faimneezibu pagahjuschā gada Surgos deesgan nelabwehligos apstahkos. Tapehz lihds schim laikam strahdats ar saudejumeem. Tatschu zerot, ka us preekschu wairs saudejumu nebhuschot, bet bhuschot warbuht pat wehl i kahds atlikums.

Garakas debates fazet Zentrales „fahpyju behrns“ — konsumawekals. Schis jautajums fazet atkal to paschu wezu wezo stribu. Weeni aisstahw lihdschinejo kahrtibu, tad weikals naw schirts no Zentrales. Dtri runā par labu tam, ka weikals buhtu gan no Zentrales schkrams. Weenigi tikai tad tas warot plaukt un ar setmem darbotees, ja tas ka patstahwiga juridiska persona warot buht pats atbildigs par sawam tirdsneeziškam operazijam un mantas sinā nestahw ar Zentrali nekahdā sakarā. Saistot konsumawekalu ar Zentrali, tani newarot tikt usnemti par beedreem akzionari — privatpersonas un tahdeji neepluhstot weikalā leelaki kapitali. Weikala operazijas esot schauras un winam atleekotees weenigi nihkufot. Schi pasahuma labatai setmeschonai esot japeewelkot wairak primatkapitali un jausajinot fabeedriba eestahtees privatpersonas ar prahwakeem kapitaleem. Ja nebhuschot kapitala, tad beedriba saudeschot katru kreditu. Nobalsojot peenem waldes preekschlitumus, flehgt beedribas grafmataš, konstatet Zentralbeedribas aktiwu un passiwu un isdarit rewisiju. Ja pee tam israhditos atlikums, tas paleek Zentralbeedribai. Zentralbeedriba turpina weikalu lihds 31. dezembrim un janwara widu fasauzamā pilnā sapulze apspreedis par weikala mantas stahwolli. Reise ar to teek isdarita konsumweikala likwideschana un jaunās fabeedribas eefahfchana. Jaunās beedribas dibinataju sapulze fasauzama dezembri. Tagadeja sapulze tublin iswehleweenu jaundibinamā weikala direkzijas lozefki (weterinarahstu Peterfonu-Linksmiau).

Par Preekulu semkopibas skolas resp. kursu azumirkligo stahwolli sino schis skolas preekschneeks agr. Bizkis. Lihds schim skolā usnemti 40 audsetni. Esot peeteikuschees gan wehl wairaki, bet teem bhuschot jadilho ahypus skolas telpam. Tagadejas skolas telpas esot daudf par masam un esot wajadsiba pehz leelakam jaunbhuwem. Skolenu wairakums esot ar draudses skolas isglihtibu, ar pagastiskolas masaf.

Behz tam spreesch par kreditbeedribas un sawstarpejas ugunsapdrofchinaschanaas beedribas dibinaschana pee Zentralbeedribas us pastahwoscho normalstatutu pamata. Atlikumu no tihras pelnas tad waretu isleetot sawam wajadsibam Zentrale. Balsojot nolemj, dibinat kreditbeedribu us normalstatutu pamata. Sauna krediteestahde sautsees „Rigas Lantsaimneeziabas Zentralbeedribas kreditbeedriba.“ Sawstarpejas apdrofchinaschanaas beedribas fina Zentralbeedribas un konsumu weikala waldem teel usdots lihds janwara pilnai sapulzei isstrahdat lopeji sawu projektu.

Beidsot wehl pahruna daschus fihstakus jautajumus. Nolemj dibinat un eerihkot pee Zentralbeedribas entomologiskustaziju daschadu kaitigu kutainu parahdischanas zehlowu ispehtischana, ta ari lai atrastu lihdsseklus, scho semkopibai kaitigo parahdibu nowehrschana. Schahdu staziju pee Zentrale nodibinat usaiznot semkopibas departaments un domenu walde, pee kam wal diba dodot ari no sawas pufes pabalsta weida naudas lihdsseklus. — Soprojam nolemj sarihkot Rigā, ja eespehjams jau dezembri, reisā ar Zentrale pilnu sapulzi maschinu konkursu, preefsch kam wal diba dodot 1000 rubl. leelu pabalstu. Nolemj ari eerihkot Preekulu muischas „Knehscha“ frogā sehklufaimneezi bu, kur ismehginatu un pahrdotu daschadas sehklusortes.

Sapulze ilga ar masu pahtraukumumu kahdas 10 stundas. Parasta plehschanas starp rid sineeem un lauzineeem schoreis gandrih ispalika. — ch.

Par latweeschu „attautoschanu“ Peterburgā „Dryva“ rasta feloschi:

„Pa wisu Peterburgu dshwo daudj latweeschu. Ir jaunati, ir wezaki, netruiht ari behrnu. Scheem pehbejeem ar sawas walodas patureschana ir wisgruhtat. Kur ween greeschas, wisur tee dsird kreewu walodu, isnemot basnizas skolas, kur wineem aufis skan popu waloda. Daschi tehwi un mahtes us scho statas pawisam weenaldisgi, ar faltu firdi, un atdewuschees liktenim. Reis tee gan raudsijuschi behrnus paturet par sawas tautas datu, bet pehzal behrni, kas zittauteeschu starpā peejuhka pee sweschas walodas, tos uswarejuschi. Tad tee paschi dseminataji, kas raudsija us waret behrnus, paschi sahka ar teem runat kreewiski waj poliski. Bet waj tas neko nenosihme? Waj tas dara godu latweescheem un waj peerahda, ka ta daridami paturam sawa firdi karstu tehwi semes mihlestibu? Ne! Turpretim tas peerahda, ka schita wisa truiht, ka dseest muhsu truihtis ta uguns, kam weenmehr tur wajaga degt, kas sahlida un ustur tautas mihlestibas saites. Ta nedrihtsi buht tablat. Us preefschu latweeschu tehwi un mahtes lai peemin, ka wineem wajaga paturet us saweem behrneem pilna eespaida, nepadodotees winu gribai, bet noleekot to sem sawas, — neakaujot teem runat, ka patihst, bet peespeest tos runat sawa waloda un eedwest teem tas mihlestibu. Bet kas jadara, lai behrnus nosargatu no attautoschana? Wispirms jaruna ar wineem mahjas latwiski. Lai behrnus buhtu ari skolā atdots, waj pat kahda patwersme (pansija),

sateekotees wisada fina jaruna ar teem pa latwiski un nezita waloda. Tizibas mahziba wisada fina jasneeds behrneem winu dsimta waloda. Tas ir atkauts pee tagadeja likuma un tadeht sawas teeftas jaisleeto, jo nelas nedrihtsi mums aisleegt tizibas mahzichanu mahtes waloda. Tad wehl buhtu jaluhds Latweeschu Musitala Beedriba, lai behrneem atkaut pa swehtdeenam salastees un kopā padfeedat tautas dseefmas, waj pamahzitees lasit un raskit pa latwiski, ka tas bij fenak. Ta ka naw eespehjams wisus latweeschu behrnus sapulzet weenā weeta, tad buhtu japapuhlas, atrast zitas weetas, kur pa 5—6 behrni pa swehtdeenam waretu faeet un mahzitees. Buhtu wehlejams, ka tas personas, kuras spehi swehtdeenas upuret weenu otu stundu preefsch behrneem, usdotu sawas adreses, lai latweeschi sinatu atrast sawus gaischakos tauteeschus. Bezakeem tapat par scho leetu japadoma nopeetni, zitadi tapat ka sars, kursch teel atzirsst no kola, tuhlin nokalst, ta ari behrnus, bes sawas walodas, bes eedwestas tizibas un tautas gara, nokaltis un attritis no tehwu semes mihlestibas.“

Jelgawas Lantsaimneeziabas Beedribas plaujas swehtkos, 3. oktobri, us preefschlasijumeem bija saradees tit leels klausitaju skaitis, kahds agrak nelad nebija peeredjets. — Behz parasta apshweizinajuma J. Bergs pasneedsa daschas finas par ismehginajumu faimneezi bu. Runas galwenais satures grostjās ap to, ka Behrsmuischa eespehjami driht wajadsetu eerihkot pilnigu sehklus audsinatavu un lopkopibas ismehginajumu staziju. Ar laiku schis eestahdes waretu eerihkot un usturet ari no faimneeziabas kahrtejeem atlikumeem, kuri tagad gadu no gada waitrojas, bet ta laba leeta pahrat nowilzinatos, jo wehl buhs daudj isdewumu pee nepeeezeeschamu, laikam peemehritu faimneeziabas ehlu zelschana. Tadeht zaur seedojumeem wajadsetu preefsch mineto eestahschu nodibinaschanaas kraht fewischkus lihdsseklus. Peesihmesim wehl, ka kautschu wehl nebija teiktis, kur seedojumi eemafajami (domajams, ka Jelgawas Lantsaimneeku Beedribas preefschneeziaba islaidis atteezigu usaizinajumu), tomehr pahris klausitaju jau eemafaja pasahkumu. — Behz tam B. Lejinsch simoja par Lustes muischu, kuru Latw. Lantsaimneeku Ekonomiska Sabedriba usnehmuse sawas semkopibas skolas wajadsibam. Muischa peenemta stipri palaiska stahwolki, ar nosuhktu semi un maswehrtigu inwentaru, ta ka wehl wajadses daudj puhlu un isdewumu, eekam faimneezi bu pazels us apmehrinoschu pahahpi. Jau schowafar Luste daschus mehneschus pawadijuschi III. klases skolneeki, kuri tur wiswairs praktiski wingrinajuschees lautfaimneeziaba, fewischki peenfaimneeziaba. Kad skolai buhs pilnigs fastahws, tad V. un VI. klases skolneeki Luste pawadis wisu gadu. — Wisai peewilzigs bija A. Kalnina garaks preefschnefums par to, kahdas skolās suhtami semkopju behrni. Wisas tagad pee mums pastahwoschās skolās tiklab ka nemas nemahzot dabas finibas, kura preefsch semkopju behrneem wisleelaka nosihme. Tadeht ari tit daudsi lauku eedshwotaji behgot no semes. Kas warot sazneegt augstaku isglihtibu, tee pahrejet us ziteem arodeem, un peederigee lepojotees, ka no winu dsimtas zehlees inscheneers waj adwokats u. t. t.

Mums wīfai wājādfigas lauffaimneežības mahžības eestahdes. Pehž Wež Sahtu skolas flehgšchanas palikuse weenigā Behrsmuišča, kura sawam masajam, tā sauktajam praktikantu pulzinam sneeguse lauffaimneežības isglibtibu. Wehlat nodibinata Latw. Laukf. Ekonomiskā Sabēdribas semkopības skola un nupat nodibinās Rīgas „Zentrales“ lauffaimneežības skola Preekufos. Bet ari scho triju tamlihdīgu eestahšču esot pulka par mas. Tad Latw. Laukf. Ekonomiskās Sabēdribas semkopības skolas mahžeklis Mikelfons nolāšja sawu deesgan pamatigo isstrahdajumu par semes apstrahdāchanu rudeni, tā ispildot robu, kurfch preekšlāšjumos želtos zaur to, ka instruktori Linde un Semturs aiskaweti eerastees. — Weidsot swehr. adwokatš A. Stehrste usaizina zaur telegramu apšweikt beedribas nodibinataju un ilggadejo preekšneetu agr. S. Biffeneetu, kuru flimiba atturejuse no swehtu apmeklēšanas. Klauftaji jausmigi peebalso Stehrstes preekšlitumam. Preekšnešumam sefoja teatra israhde un deja. „Semkopis“.

Jelgawa. „Miketu tirgus bija labi isdeweēs“. Wīfs tant bij itin tā, „kā jau wājādfigs buht“. Par to wareja pahrlēezinatees peektdeenas watarā, weenu weenigu reiši isejot zauri Katofu eelai. Wīspirms eelas ahrejā galā, netahku no dšelfžeta, bija dširdami nemitigi kledseeni no tās dšertumes puses, kurai apfahrt wīzreebigatā netihriba. Tur diwi gorodowoji šchuhsteja ormana ratos peedsehruschu wihru, kurfch kauza weenā gabalā, kā aiskautš lopinšch. Gan gorodowoji winam „peelika rokas“ weenā otrā weetā, laikam grībedami appaidit tās šahpigās weetas, bet šchee plahfsteri nelihdseja un bšahweeni wehl ilgi bija dširdami, wīseem trim aiskbrauzot. — Wīša Katofu eela pilna ar mahjā brauzošcheem lauzineekeem. Pee lauffaimneetu beedribas jaunā nama stahw wairaki rati. Weenos no teem garschkaufus guk wihrs ar leelu bahrdū; wīrs elkona tam ar lakatu pahrsjeets rokas stībs, roka karajas pahr ratu malu un pa pīrsteem tel tumšchas ašnis. Reišchu reisem wihrs atdara nīknās azis un lahdas: „Pagans! Bahrjirta man wīšu rofu!“ Wīna lihdsbrauzēji prahto, waj braukt pee ahrista waj uf mahjam; beidsot islaida uf eelas ahra galu. — Patlaban dšeedadami brauz atkal garam lauzineeki — rati pilni, kā šīku muza. Weens, kurfch sehdeja uf pašchas lubas malas, peepeschi ar tahdu sparū iskrita, ka drošči ween eekta bedri eelas atmenos. Šžehlees un šameklejis zepuri, wīnsch nedroscheem šokeem jošč pakat beedreem, kuri jau labā gabalā. Na, wīšs bija, kā jau wājādfigs buht, un Miketu tirgus bija labi isdeweēs.

„S. L. A.“

No Katlakalna. Melaimigais, kuru 13. oktobri atrada šchosejas grahwī pagalam, ir Jelgawas Bauflas aprinka, Stelpes pagasta 55 gadus wežais Zahnis Weikaps. Wīnsch miris zaur ašnu notežeschanu, jo winam pahrschautas abas kahjas augšchpus želgaleem un tā ka žertās ašnu dšihstas, tad naw warejis paeet un ašnis ahtri notežesuchas. Bes tam peerahdījees, ka wīnsch bijis eedsehrees un ratos pat wehl atrada pušidšertu degwīhna pudeli. Leelas, ka winam faundari ušbrufuschu warubht aplaupišchanas noluhkā, bet ir tīfuschu istrauzeti un tapehž naw paguwuschu wīnu aplaupit, jo kabatā atrada mafu ar 11 r. 60 kap. Weikaps bija saldatu semes gabalina ihpašchneeks Stelpes pagastā, bet uf kureeni wīnsch brauzis wehl naw isšinats. Ka pee wīna isdarita šlepkawība, par to nešchaubās un tapehž eesahfta wainigo meklešana.

„Latw.“

No Wlabneem. 5. oktobri Luhka mahjas šaimneeka dehšs S. Kamaldneeka atrast seena šchuhni ar pahrdurtām truhstim. Pee ismeklēšanas aprinka ahristis atradis, ka jauneklis wīspirms ir kahrts waj schnaughts, ko rahda šihmes pee lakla, un tikai pehž tam nodurts. Wīdomās ir

nenti un apžeetinati kahds P. ar wīna seewu un Luhka meitas wihrs S. Pee S. Kamaldneeka atrasta wehstule, rakstīta no P. seewas, pehž amata — wežmahtes, no kuras redsams, ka starp wīneewu bijuschu turwaki mīhleštības šafari. Apžeetinatee par wainigeem pee šlepkawības neweens nešatšhstās. Zapeesihmē, ka S. Kamaldneekam ar S. eepreekšchejā deenā bijis leels strīhds deht mahjas mantošchanas teesibam.

No Jelabmeesta. Sestdeen, 9. oktobri, kā „S. D. L.“ šiao, uf plosteem šakidojās brahki Zahnis un Martinsch P. Šilda bija tīf karšta, ka M. nenozēetās un eekta Zahnim pa galwu ar kahdu smagu meetu. Gewainotais tīfa aiskwešs uf mahju, bet šwehtdeen, 10. okt., no rihta nomira. Martinsch apžeetinats. Nofeegumu wīnsch esot isdarījis dšehrumā.

Diwas wihra šlepkawības isteefajuse Leepajas apgabaltees Kuldigā: 1) 16. jūnijā želā no Šaldus noschnaughts Žeezeres Kupetu šaimneeks S. Kupizs. Nogalinatais bij min. deenā kopā ar sawu seewu eebrauzis Šaldū. Uf mahjam brauzot želā wīneem pretim isnahžis mahjas puifšs Želabs Grants, usmetis šaimneekam žilpu laklā un to noschnaudšis, pehž tam šlepkawas lihki eewilufuschu meščā un pakahruschi pee koka, lai isliktos itkā R. buhtu pats šew galu padarijis. Šlepkawība nahža gaismā tikai daschas deenas wehlat, pee tam aiskdomas tuhlin krita uf R. seewu Annu Kupiz un mahju puifš Grantu. Ubus tuhlin apžeetinaja un eepreekšchejā ismeklēšanā tee pehž ihšas leegšchanās ari atšinās par wainigeem, ka pehž eepreekšchejas norunas nogalinajuschu S. R. Grants eestahjees R. mahjās par puifš no februara mehn. šch. g. un drihš ween starp wīnu un šaimneeži eesahžees neatkautš mīhleštības šafars. Abi tā šamiblejuschees, ka beidsot nolohmuschi atswabinatees no Annas R. wihra, to nogalinot. Ka šchis nodoms pašahwejis jau ilgaku laiku, redsams, starp žitu, no wairakām wehstulem, kuras Anna R. rakstījuse Grantam. Weenā no tam, starp žitu, teiktš apmehrām šchahdi: „Mīhtais, pazēetees. Darīschu wīšu, ko tu wehlees... Man pret wīnu (laikam wihru) jāisturas laipnt, lai neželtoš aiskdomas... Tu tak šini, kas wīnu šagaida...“ Ari teefas preekščā abi apšuhdsetee wafšrdīgi atšinās par wainigeem, attehlodami nošeguma šchumūs. Tomehr lišās, ka pa apžeetinajuma laiku nošeedšigam pahritim bija wīnu karštā mīhleštība labi atdšifuse, jo sawos isšazijumos tee itkā žentās ušwelt weens otram wainas smagumu. Tā Anna R. apgalwoja, ka Gr. tai pašahwigi mahžees wīrsū ar šaweem mīhleštības apgalwojumeem un to peerunajis, ka esot nepezeeschami wīnas wihru nogalinat. Šlepkawības bīhdi, tad Gr. šahžis wihru schnaught, wīna islehtuse no rateem, un eemufuse meščā, tā ka pee wihra nogalināšanas nemas nebijuse klah. Gr. turpreti isšeiza, ka Anna R. pate wīnu mudinajuse un šlepkawības deenā wehl eedemuse puspušeliti šchaba, „lai duhšchas nepeetruhtu“. Bet, brauzejeem pretim ejot un tos šastopot, wīnam tomehr peetrubžis duhšchas, tā ka tas pagahjis wīneem garam. Tad Anna R. apturejuse širgus un wīnam usšaufuse: „Dari nu, ko wehl gaidi!“ Pehž tam wīnsch atgreesees, usmetis šaimneekam žilpu laklā un šahžis to schnaught. Kamehr wīnsch R. nomuschinajis, ta seewa bijuse turpat klah un palikuse pee širga, kamehr tas eewilžis lihki meščā. Tur tam pahrtubžis štrīkis un wīnsch pametis R. pee koka uf mutes gukam. Kad wīnsch atgreesees pee rateem, Anna R. teufuse, lai panemot groščus un pakarot R. koka, bet wīnam truhžis duhšchas atgreesees pee sawa upura. — Kā tas ihštenibā bijis, tas gan paliks wīnu abu noslehpums. — Profurora beedris uštureja apšuhdšibu pret abeem, aiskahdidams gan, ka Annu R. uf nošegumu pamudinajuse laikam wairak mīhleštības kaisliba, bet Gr. kahwees waditees ari no

mantkahrigeem noluhkeem, zensdamees tikt par R. mahju fainneeku. Tapesihmè, ka Gr. ir gadus 20 jaunaks par Annu R. Teefa atfina abus par wainigeem un sodija ar wifu teešbu atkemschanu un nodoschanu pee spaidu darbeem us 15 gadeem satru. Noteefatee spreedumu usnehma deefgan weenaldfigi. — 2) Par wihra nosahfoschanu bija apfuhdseta 66 g. weza Anna Salwe, Kuldigā. Wīnu atfina par wainigu, ta 1. mortā sch. g. sawam 77 gadus wezam wihram Jurim Salwe pee sahlem peemaisjuse strichninu, zaur ko wihrs nomiris, un noteefaja to us 17 gadeem pee spaidu darbeem. (R. B.)

Zensors Jabnis Solinsch, kuresch pahrskatija latweeschu presē, tagad flimibas deht atkahrpees no amata. Wina weetā par latweeschu preses inspektoru nahk garigā feminara latweeschu walodas skolotajs P. Schuninsch. J. Solinsch zensora amata sabijis ilgu laitu. Jan wezā Ruperta laikā winsch strahdaja tā ta palihgs. No dabas J. Solinsch nebija tahds, kas mihleja peefertees tur, kur ko wareja istaist. Weenā otrā gadījumā Ruperta laikā tika pateizotees Solinam wehl wareja ko isdabut zauri. Bes Solina zil daschs labš tibri literariks darbs toreif buhtu palizis nedrukats. Nes' waj pat „Fausts“ buhtu warejis isnahkt. Tas isklusas tā pasaka un tomehr ir pateefba. Mehs no sawas puses J. Solinam tapehz no firds nowehlam ilgu un laimigu muhscha wataru.

Walsts dome 15. oktobri atkal eesahka sawu darbibu. Sehdi atklahja knašs Wolkonskis. Nowehledams domei Deewa palihgu pee nahkoscheem darbeem un lidams preekschā godinat miruschā walsts domneeka Lawrowa peeminu, winsch domneekus usajina peezeltees no sehdekeem. Wiš walsts domes lozeki peezetās. Mikulows (sawz no weetas): „Es luhgtu dot aistrahdijumu ahrpus sehdes kahrtibas!“

Preekschsehdetajs: No konstituzionalo demokratu frakzijas preekschstahwia eesneegts aistrahdijums par miruschā pirmās walsts domes preekschsehdetaja Muromzewa peeminas godinafchanu. Neaisstahrdams nebuht ta wahrdu, kura peeminu leel preekschā godinat, es luhdsu atfaut man isteikt schai leetā sawus usstatus. Ja naw pilnigas weenprahstibas, tad es neussfatu sewi par tahdu, kuram ir teešba godinat tahda peeminu. (Walsts no labās puses: „Bareisi!“) Ja pee nelaiķa kapa jaet kildojotees un gruhstotees, tad ir labal to nemas newarit. Tagad es netikween neschaubos par weenprahtibu, bet esmu pahrleezinats, ta winas naw; pahrleeziba pamatojas us rakstiskeem dokumenteem. Luht, tadeht es neussfatu sewi par pilnwarotu dot scho aistrahdijumu walsts domei.

Mikulows (no weetas): Treschā walsts dome pate sewi nosodijuse!

Preekschsehdetajs aptur applausus, kuri atstān no labo pehdejeem sehdekeem. Kadeti, darba grupa un sozjaldemokrati atstahj demonstratiwi sahli.

Preekschsehdetajs sino, ka Gutschkows atteizees pahrtraukuma laikā no walsts domes preekschsehdetaja un Golowins no walsts domes lozeka peenahfumeem. Noteiz sehshu kahrtribu. Pirmdeen, treschdeen un peektdeen deenas sehdes un treschdeen fewischla wakara sehde preeksch peeprahfumeem. Domes presidijas wehleschana notiks 29. oktobri wakara sehde.

Uf deenas kahrtribas stahw jautajums par pirmahzibas skolam. Referents fon Anreps saka, ka skolai wajagot buht walsts skolai, kuru pabalsta ari weetejās eestahdes. Pirmahzibas skolas pahrwaldischana tiks apweenota aprinku un gubernu skolu padomes, kuru sastahwā buhs wal dibas, weetejo eestahschu un garidsneezibas preekschstahwi. Tais weetās, kur nekreewu tautibu eedshwotajeem pahrswars, pirmajos diwos gados mahzibas

waloda ir mahtes waloda. — **Swows II.** naw meera ar to, ka garidsneezibas preekschstahwim skolu leeta dotas tika fitinas teešbas, zaur ko aiskertās basnizas teešbas. Satrhzinot basnizas autoritati, newarot apsfargat kahrtribas idealu. Projekta 14. nodata tadeht jaatmet.

Ahrsemes.

Wahzu keisars apmelēja Briseles pasaulis istahdi. Belgeeschi wīnu saehma ar ahrkahrteju sposhumu. Kā wīsur, kur Witums eet, tas tura runas, tā ari Brisele. Pehdejās runās Witums parasti zildina sawus usnehmejus. Wišeem wehl buhs atminā wina wineeschus zildinoschā runa Wīnē. Ari Briseles rahtusi tas turejis belgeeschus zildinoschu runu, slawejis wīnu slaišto galwas pilsehtu Brifeli, Briseles rahtusi nesauzis par „architekturas dahrgatmeni“, belgeeschus paschus par weenu darbigu un intelligentu tautu. Un tā ka glaimi parasti mehds patikt, tad belgeeschi, zil is ahrsemes awischu sīam redsams, par wahzu keisaru ari sajuhsmīnajušchees un tam wīsur parahdot leelas owazijas. Wahzija, newar leegt, tautu konzertā tagad ar' spehle eewehrojāmu lomu. Wišeem wehl buhs atminā, ka Wahzija pateizotees **Austro-Ungarija** pret Kreewijas grihu nesen meerigi wareja peeweenot — Bosniju-Herzegowinu. Stipram draugu netruchst. Wahzija jau peeglauduses **Rumanija** un tagad wīfadi lastojas jaunturki. Wini glaimo Wituma patmihlibai un lepnajai dabai ko tik mahk, lai tā, weenalga, kahdeem lihdselkeem istauletu Wahzijas pabalstu. Tā Berā, kahda no Konstantinopoles pilsehtas dalam, muhamedani noturjuschi tahdu mihtinu, pee kura gan peedalijuschees tika 150 turki un perseeschi, bet kuri tomehr tā bramejuschees, itkā representetu wīsu mufulmanu pasauli, wīsmaswini „wīsu muhamedanu wahrda“ nosubtijuschu wahzu keisaram sefoscha fatura telegramu: „Kā leelās muhamedanu gīmenes peederigee, kuri wīfās leetās juhfu keisariskā personā ir atraduschu augstu palihgu un aistahwi, perseeschi, kuri jau peezus gadus ismifuschu zihnas par sawu brikhwibu, tagad zaur Anglijas usmahfchanās breesmam teel smagi apdraudeti. Atgahdinotees tos wahrds, kurus juhfu majestate runaja pee Saladina kapa (austruma zetojumā), kuri sajuhsmīnaja wīsu 350 milj muhamedanu firdis un juhfu majestates augstfirdigo istureschanos Makedonijas un Marokas leetās, mehš zeram, ka juhs neleegseet sawu palihdsibu apdraudeteem perseescheem. Leelā mihtinā tuhstoscheem (?) muhamedani mums usdewa isteikt scho muhsu zeribu juhfu majestatei. Islama pasauļe no firds dibina luhds par juhfu majestatei, par keisareeni un wahzu tautu.“ Awise „Nowoje Wremja“ scho telegramu atkahrstidama ironiski peesihmè, ka wahzu keisars Witums nu esot eezelts par muhamedanu kalifu jeb garigo galwu. — **Greeka** ministru preekschneeks, kreteetis Weniselosf ar karaka peekrischanu tuhlt atlaidis tautas sapulzi, tiklihds tas redseja, ka winam tani naw majoritates. Tahda tautas weeneeku sapulzes atlaischana sawā sīnā ir nekonstituzionels solis. Par nelikumisku wīnu ari rauga isfleegt wezee greeku partiju wadoni kā Palis, Teotofis, Manromichalis u. z., kuri wīf saweenojuschees pret Weniselosu, jo tee zaur Weniselosu pareds sawai godibai galu. Weniselosf ari no sawas puses ar teem nelahdos kompromisos neelaischās. Winsch it labi pareds, ka tahdejadi greeku tautas atdīmshana un greeku apweenoschana naw eespehjama. Lihdschīnejām partijām jaisnīhst un wīnu wadoneem janosub no politiskās skatumes. Paschā greeku tautā Weniselosam leela ustiziba. Winsch nu grib apzetot wīfus galwenos greeku wehleschanas eezirkus un tur turet runas, kuras nodomajis islikt sawu programu un aprahdit, kas pee

Greekijas meera un labklahjibas wajadfigs. Nowembrī jaunās tautas sapulzes wehlešanas. Weniselošam buhs jaweiž tibri waj Herkula darbs. Waj winam tas isdofees, to rahdis tuwā nahlamiba. Kretas salā, wina lihdsfchinejā darbības weetā wiņsch wiśmāš dauts wanahjis. Un paš- apfinigi war teitt, wiņsch ari stahjees pee leelā Greekijas eefšchejas un ahrejas atjaunošanas darba. Ka lai winam tas isdotos — jawehlas ikweenam kulturās draugam, jo Eiropas kulturās schuhplis ir masā Greekija. — **Augsch-Italiā** leeli leetus gahseeni pazehlušchi eseru un upju lihmenus tā, ka Po upe un winas peetelas is- pluhdušas no krašteem. Bet leelas breefmas wehtra un leetus nodarijuschi **Deenwidus-Italiā**. 24 stundas ilgi te lijis leetus, tā pee mahlonu luhsuma. Bettarā gahjuschi bojā 200 zilweki; Amalfi nomanita družin semes trihze, bet wisgruhtal peemellela Kasamitschiola, kuras koka ehku leelato datu pluhdi aifnesušchi projam. Kasamitschiola bijuse 12. oktobri eetihta pilnigā tumšā un wehtra wehl weenmehtratojuse. Par negaiša postu stahsta kahds behglis no Kasamitschiolas: „Sibens un pehrtona ruhzeeni setoja weens otram bes pahtraukuma. Likās, tā buhtu atwehrti wiš debes awoti. Pa tam wehtras brahseeni gahja pahri wišai pilsehtai, trizinadami mahjas winu pamatos. Palif- schana istabā nebij eespehama. Nestatotees us wehtru un leetu, eedfihwotaji dewās ahra us eelam, lai nepaliktu sem mahju un juntu drupam. Likai pateizotees schim apstahklam, upuru staitis ir masals, nekā wareja buht pee tik leelas katastrofas. Jau pehž daschām minutem uhdens pluhda pa eelam un pagrabeem. Tad zeli un eelas pahrwehrtās par ahtri strejoschām upitem, kuras nesa projam almenus, balkus, fokus, galdus un krehslus. 12 lihkus es redseju uhdeni. Zil buhs pawišam bojā gahjuscho? Demaju, ka 300 upuru buhs wehl par mas!“ **Siamas** karalis Kula- longforns swehtdeen, 10. okt., nomiris 57 gadi wežs. Siamā, kura atrodas Ais-Indijā pee Kinas, peeder pee tām Aisijas walschim, kuras Eiropas kulturu masleet pee- sawinajuschās. Siamā tadeht ari wispahri staitama par weenu no wiswairat isglibtotām un attihstitām Aisijas walschim un tautam, protams, tikai relativā nosihmē, t. i. famehrā ar zitām neattihstitām Aisijas tautam. Salihdsinot ar eiropescheem siameeschu attihstiba, protams, naw nefahda leelā. Bet tee attihstibas un kulturās panahtimi, kahdi tagad Siamā fastopami, ir pa leelakai datai nule miruschā karata nopelnis. Jo wiņsch leelā mehrā dšinās pehž eiropeschu kulturās, pats wairakahrt zekojā pa Eiropu, suhtija sawus dehkus studet Parises un Berlinēs augstskolās, un wišadi zentās Eiropas isglibtibu isplatit sawā walschi. Tanī noluhkā wiņsch aizinjā ne masumu ahsemneeku sawā walschi gan par eeredneem, gan par daschadu usnehmumu waditajeem. Tā peemehram dselszoku, tā ari pasta un telegrafu wadiba jau kopsch ilgaka laika atrodas wahju rotās. Dauts zitas weetas Siamā eenem ari franzuschī, kuru pawalste Anama, tā ari leelā Franzijas kolonija Tonkinga jeb tā sanktā Indo-Kina atrodas Siamas kaiminos un tureem tadeht jo beescha un zeescha satifschanās ar Siamu un siamee- scheem. Frantschu politikā kahdu laiku pat zentās dabut Siamu sem sawas wirswaldibas, un no scheem zenteeneem Siamā ispirtās tikai ar to, ka trihs sawas robeschu pro- winzes labprahtigi upureja — atdewa tās Franzijai, tā noslehdgama 1907. gadā islihgumu ar Franziju. Miruschā karata weetā nahjis wežakais no wina 150 dehleem, wahrdā Wadschwaruda, kuresch ir nemeen audfinats no eiropeschu skolotajeem, bet ari pats Anglijā studejis — Dkfordas uniwersitatē un Sanderstas kara skolā. Dascham warbuht isliksees dihwaini, ka miruschajam karalim tik dauts dehlu — 150 gabali! Bet nelaihim karalim ari bija

600 seewas! — **Saitas** republikai notifuse leela ne- laime. Portoprensas ostā us kahdas winas leelgabalu laimas notizis sprahdseens. 70 zilweku dabujuschī galu, to starpā 10 generatu, kuri ar mineto laimu bija nodemajuschī braut us kahdu kara spehka nometni. Pate laima nogrimuse.

Romā, 25. (12.) oktobri. Krusas, wehtras un pehr- tona negaiši, saweenoti ar leetus gahseeneem, Neapoles aplahrtne nodarijuschi milfigu postu. Ari Wesuws schazis trakot. Lawa weselām straumem pluhst pa plaschu apgabalu, aifsneguse jau Portitschi un R. sinas pilsehtinas un wetas pa tu- reenes eelam, un tahlat postidama wisu, kas gadas zekā: mahjas, fabrikas, tihrumus, ganibas. Saudejumi neaprehinami. Ari zilweku upuri leeli, jebchu schimbrihscham skaidri wehl naw noteizami. Wiša Neapole pahrpluhdinata no leetus gahseeneem. Auka un weefuki aplaususchī fokus un dragajuschī ehkas. Wesuwa trako- schana ir leelista un breefmitga. Wairat schdschas wina

Greeku ministru preefšchees kreteetis
C. A. Weniselošs.

tuwumā ispostitas no degoschas lawas. Ari Neapole un zitur deg wairat ehkas. Eedfihwotajus pahrnehmuschas isbailes. Bihstas no semes trihzes. Apahrtines pilsehtu eedfihwotaji behg us laukeem un ušturas klajumā.

Romā, 26 (13.) oktobri. Sinas par negaiša postu Deenwidus-Italiā stan schaufmigi. Tā Betaras meestā, kuru pilnigi ispostijuse zaurteloschā Kamilas upe, tā „Birsch. Wed.“ sino, dabujuschī galu ap 300 zil- weku. „Berliner Lokal-Anzeiger“ sino, ka ap 250 lihki jau sawahkti un aprakti. Pa datai ispostitas ari Majori, Minori un Amalfi pilsehtinas. Stipri zeetuse ari Is- Chijas pilsehtina us Is-Chijas saltinas, Neapoles tuwumā. Pagalam ispostitas ari wairat swejneeku schdschas, tā: Monte-Demonio un Monte-Falerio, kur pahrpluhduse Kamilas upe sagrahwuse un aifnesuse projam gandrihs- wisas ehkas, lihdsraudama un aifnesdama jubrā noslih- juscho eedfihwotaju lihkus. Pa Betaras meesta eelam wahfajotees dauts lihku, wiswairat seewas un behrni. Dselszoka satifšme us wairat linijam Neapoles tuwumā pahtraukta, jo pluhdi daschās weetas iskalojuschī dselsz- zoku dambjus leeleem gabaleem. Rehninsch un daschi waldibas wihri aisbrautuschī us Neapoli un zitām nelaimes weetam tureenes apgabala, wadit glahbschanas darbus un fneegt palihdsibu.

Muhfu bildes.

Agronomam J. Bergim, kura gihmetni schai burtnizā pašneedsam, paleelami nopelni muhfu schurnalistikā. „Semtopis“, kuru wīnsch wada, ir muhfu plaschatais, daudspuſīgatais un interesantatais semtopibaš laikraksts, kuzam muhfu „Riģas Laukfaimneezibas Zentralbeedribas“ isdotais „Baltijas Laukfaimneeks“ stahw tahlu palakā. Bet „Zentrales“ agronomeem jau, leekas, ari wairš neatleek laika preefch nopenatata darba, jo wineem zits zitam jagahda par weetam! J. Bergs, kas winam augstu japeerehkina, pehz uniformam un ūltām walsts weetam naw tihlojis. Wīnsch ūawu laiku tikai seedojis preefch „Semtopja“ un „Behrsmuischas“, kapehz ari tur, neskatotees, ka tur nepastahw nekahda maſchinu ismehginaſchanaš stazija ar augsti algotu waldbibaš maſchinu „ſpezialistu“, wehl neweena par tautas naudu pirhta kummaſchina naw ſaruhſejuſe. J. Bergs ir kluſi un meerigi strahdajis. — Ja wīnsch ari weenā otrā leetā, tā atteezibā uſ „Semtopi“, kā uſ Behrsmuischu buhtu maldijeem un tur wiſš nekuhtu pilnigš, tad tomehr labš ir gribetš un darbš, eewehrojams darbš, ir jau paſtrahdatš. Ne uniformetu fungu wadibā, bet brihwā

Serbu prinzis Georgs. — Serbu kronprinzis Aleksanders.

ſazenſbā un klusā darbā buhš meklejama muhfu semtopibaš uſplaukſchana. — Zilwekš zilweka isnihzinaſchanaš isgudro breesmigatos nahwes rihtuš. Jaunakā laikā kara noluhkeem ſahkti leetot ari brunkoti kara automobiki. Sihmejumā Nr. 2 redsams frantschu kara automobils. Pirmais ar twaitu dſenamš kara automobils (Sihm. Nr. 7) isgudrotš 18. gadu ſimtena ſahkumā. Kā tagadejā kara automobika preefchetezis jauſskata wezo egipteeschu kara rati (Sihm. Nr. 3). Ari ſengreekeem bija lihdſigi kara rati. Sat, ko wiſu wehl zilwekš zilweka isnihzinaſchanaš neiſgudroš. — Ahrſemes joku lapas pašneeds ſahdu rakſturistu bildi, kurā lauwa (Anglija) nolikufes pee portugatu kolonijam. Ketnas ſalikufe wina greiſchi noluhtojas uſ ehrgli (Wahziju), kureſch ari labri noſtatas uſ portugatu kolonijam. Ja, kureſch winaš dabuš, lauwa waj ehrgliſ? — Woodnortenas (Wood-Norton) pili (Anglijā) tagad uſturas padſihtais portugatu karališ Manuels. Tur nu wīnsch warēš ar atriſem meerigi dſihwot. Preefch walſtš waldiſchanaš wīnsch nedereja. Pat preefch til maſaš walſtinaš, kā Portugale nē! Te til wehl ihsti wareja peeredset Aristotela wahrdu pateeſbu, ka no dſimuma neweens naw walbineekš un ka tikai ſpehjaš ſahdu par tahdu padara. — Serbu trona manteneekš Aleksanders ſtipri ſaſlimiš ar tiſu. Pehz daſchām ſinam maſ zeribu uſ wina iſweſeloſchanaš. Waj pehz wina par trona manteneeku atkal nahktu prinzis Georgs, kureſch peespeesti atſazijaš no trona — gruhiti noſazit. Serbijā pehz trona manteneeka Aleksandra nahwes pat waretu iſzeltēes leelas eekſchejas

jukaš. — No Wenifeleſa tagad pa labai dafai atkaraš Greekijaš liktenis. Waj winam iſdoſees Greekijā nodibinat ſahrtibu?

Grahmatu galds.

Redakzijai peefuhtitas ſchahdas jaunā grahmatas:

Ech. Sorels. **Zuhdu praweeſchu mahzibu ekonomistee un ſozialee pamati.** Tulſojis W. S. — J. Vinina apgahdibā. Riģā, 1910. Matſā 25 kap.

200-gadu jubileja Riģas un Widſemes peeweenochanaš Arewijai. — Wīnu Keiſariſko Majeſtatu weefoſchanaš Riģā no 3. lihdſ 5. jultjam 1910. g. — Jr. Schwana iſdewumš. Riģā, Altenburgaš eelā Nr. 10. Matſā 50 kap.

Foto-rekordz. Oſnow. 1902 g. Prejſkuranť putewodatel ſo fotografii. M. Buzderz i Kompi., waldleelz firmi M. Buzderz. Fabrika i skladz fotograficheskich priinadleznoſtej. Riģa, Aleksandrowskaja ulica 36. Telefonz 21—61. Skladz Aleksandrowskaja ulica 2. Wchodz ſz Elisawetinskoi ulicy.

Buzlera tgs iſdewiſ ſcho jaunō zenu rahditaju kreetu walodā. „Sawa weifala 10-gadu paſtahweſchanaš laitā eſmu zentees lihdſdarbotees muhfu amateeru un fotografu attihſtibas gaitā ſawuš pedſihwojumus atdodams praktiſtā mahzibas grahmatā „Fotografija“ Latweeſchu zenu rahditajā un tagadejā iſdewumā.

Zeru, ka manu darbu, kuzam nawa materialaiš pamatiš kā weenigaiš — atliſš ihweens.“

Tam lihdſigi iſteizas Buzlera tgs, „Staru“ iſdewejs ar leelakeem naudas upureem, ſcho ſawu katalogu iſdodams. Buzlera tga jaunaiš iſdewumš — tihras fotografistaš mahſiſlas weizinaſchanaš noluhktā — grejſn un daiſch. Daudſee ſtati uſ glihta papira leezina, ka Buzlera tungs dſihwo — mahſiſtai.

Walejas wehſtules.

G. P. — W. Saprotams, ka par topeju moderneezibu labumu newar buht ſchaubu. Dibineet til! Bet pee tam til neaiſmirſteet eeguht par kopmoderneezibas waditaju kreetnu leetprateju. No ta wiſš atkaraſees.

Et. — R. Dejolus „Pans un nimſa“ un z. nenodrutaiſim.

Redaktors: Dr. philos. P. Sāliſ.

Ihpaschneekš un iſdewejs: Dr. phil. Arnolds Plaſeš.

Ch. Jürgensohn,

wihnu leeltirgotawa,

peedahwā

eekſchſemes un ahrſemes wihnuš,

kā ari konjaku „Royal“,

ſtipru wihnogu wihnu 50 k.

ſekofchāš filialēs:

Sworowan. Dſirnawu eelu ſtuhri,

Ielgawas ſchoſejā Nr. 12,

Ahgenskalnā, Meſcha eelā Nr. 4a,

Beſchat tunga namā.

Wehweru eelā Nr. 7, Wez-Riģaš ſtuhri.